

MASARYKOVA UNIVERZITA

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Management v kultuře

**Komparace systémů podpory filmové kultury v České republice
s vybranými fondy Evropské unie**

Magisterská diplomová práce

Mgr. Jan Andrášek

Vedoucí práce: Ing. František Svoboda, Ph.D.

Brno 2012

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu této práce Ing. Františku Svobodovi, Ph.D. za pečlivé vedení této práce, podnětné teoretické a metodologické připomínky a zvláště vstřícný a vlídný přístup.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s využitím jen uvedených zdrojů.

.....
Jan Andrysek

V Brně 16. května 2012.

1. Úvod	6
2. Filmová kultura v ČR	8
2.1. Umělecké hledisko	8
2.2. Ekonomické hledisko	16
2.3. Sekundární dopad podpory filmu na ekonomiku ČR	18
2.4. Natáčení zahraničních filmů v Praze	19
2.5. Filmový průmysl	22
3. Podpora filmové kultury v České republice	24
3.1. Ministerstvo kultury ČR	24
3.1.1. Systémy podpory filmové kultury v ČR	25
3.2. Podpora českých kin	26
3.3. Podpora filmových festivalů a přehlídek	29
4. Zahraniční produkce	31
4.1. Evropská úmluva o filmové koprodukci	31
4.2. Program podpory filmové kultury	32
5. Oblasti podpory filmu	38
5.1. Předprodukce	39
5.1.1. SFPRČK	40
5.1.2. Filmová nadace RWE & Barrandov Studio	42
5.1.3. Nadace český literární fond	43
5.1.4. Program MEDIA	43
5.2. Produkce a koprodukce	47
5.2.1. Produkce	47
5.2.2. Koprodukce	49
5.2.3. SFPRČK	51

5.2.4.	Česká televize	52
5.2.4.1.	Další televize	53
5.2.5.	RWE – projekt českého filmu	54
5.2.6.	Program MEDIA	54
5.2.7.	Fond Eurimages	55
5.3.	Distribuce a propagace	56
5.3.1.	Propagace	56
5.3.2.	Distribuce	57
5.3.3.	SFPRČK	59
5.3.4.	Program MEDIA	60
5.3.5.	Eurimages	62
6.	Závěr	64
7.	Resumé	66
8.	Zdroje	69
8.1.	Literatura	69
8.2.	Články	70
8.3.	Dokumenty MK ČR	71
8.4.	On-line zdroje	73
8.5.	Seznam citovaných filmů	74
8.5.1.	Seznam filmů ve výrobě	77

Seznam příložených tabulek

Tabulka č. 1. Přehled kinodistribuce v ČR.	9
Tabulka č. 2. Žádosti o podporu ze SFPRČK.	10
Tabulka č. 3. Top 20 filmů podle tržeb v jednotlivých zeních EU.	12
Tabulka č. 4. Počet animovaný filmů v prvních 20 neúspěšnějších filmech roku.	15
Tabulka č. 5. Návratnost výrobních nákladů.	17
Tabulka č. 6. Počet českých filmů v kinodistribuci.	22
Tabulka č. 7. Technický rozvoj a modernizace české kinematografie.	27
Tabulka č. 8. Čerpání dotací z PPFPP podle zemí.	33
Tabulka č. 9. Podpora tvorby filmů.	40
Tabulka č. 10. Výroba filmů.	51
Tabulka č. 11. Propagace filmů.	57
Tabulka č. 12. Distribuce filmů.	59

1. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá filmovou kulturou a její podporou ze strany státu v České republice (dále jen ČR). K tématu práce mě přivedla nová koncepce ministerstva kultury ČR. V této nové koncepci podpory a rozvoje české kinematografie pro období 2011 až 2016 si ministerstvo kultury ČR zadalo za cíl vybudovat fungující systém finanční a státní podpory českého filmového průmyslu. „Podpora ze strany státu přitom neznamená pouze podporu finanční. Jedná se rovněž o podporu ve formě nastavení metodiky, legislativní ochrany a podpory aktivit souvisejících s kinematografií.“¹ Nová koncepce by měla od roku 2011 více podporovat filmovou kulturu v ČR a posílit její konkurenceschopnost vůči jiným evropským zemím. Koncepce vznikla i z důvodu zastaralé a legislativně špatně strukturované finanční podpory, která neodrážela aktuální dění ve filmové kultuře. V roce 2012 bude pravděpodobně schválen nový zákon o audiovizi, který by měl napravit některé nedostatky ve financování filmů z veřejných zdrojů.

Pro potřeby této práce je důležité definovat, co můžeme chápat pod pojmem filmová kultura. Obecně se jedná o celou škálu činností spojenou s filmem. Filmová kultura v sobě zahrnuje oblasti vývoje, výroby, distribuce a propagace filmů, dále kulturu chození do kina nebo vzdělávání se v oblasti filmové teorie a praxe. Souvisí s ní i podpora filmových festivalů, přehlídek i podpora technického vybavení kin, která je v posledních letech čím dál tím více potřebná a aktuální. V této práci se budu těmito oblastmi zabývat jen okrajově. Úplně mimo zájem práce stojí filmová archivace nebo publikování děl týkajících se filmové teorie, historie a praxe.

Film by měl být vnímán v první řadě jako umění - filmové umění, až poté jako pouhé obchodní odvětví - filmový průmysl. Filmový průmysl je standardním obchodním odvětvím, které zahrnuje např. provoz filmových laboratoří a filmových studií, pořádání filmových festivalů apod. Můžeme zde zahrnout i kina a multikina, která film využívají pouze ke svým ekonomickým zájmům, ale samotné filmy přímo nepodporují. Filmový průmysl je založen na tržní poptávce. Z ekonomického pohledu by mělo toto odvětví být soběstačným, mělo by se udržet i bez státní podpory. Bohužel návaznost filmového průmyslu na filmovou tvorbu je tak markantní, že mnohdy je v rámci podpory filmové tvorby nepřímo podporován i filmový průmysl.²

České filmy vyprávějí české příběhy, používají jazyk, kterým mluvíme, a zobrazují prostředí, v němž žijeme. Pomáhají nám vytvářet naše hodnoty a jsou součástí naší národní identity. Průměrný český film stojí okolo 20-25 mil. Kč. Aby se producentům vrátila na něj

---

¹ Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011 – 2016. MK, str. 6. [online, cit. 8. 1. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Koncepce-podpory-a-rozvoje-ceske-kinematografie-2011---2016.pdf>>.

² Největším mediálním odpůrcem rozdělení filmu na filmový průmysl a filmovou tvorbu je prezident ČR Václav Klaus. I jeho přičiněním nebyl schválen zákon o audiovizi z roku 2006, který v květnu 2006 vetoval. [online, cit. 23. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.klaus.cz/clanky/586vetoval>>.

vynaložená investice, musí do kina přijít okolo miliónu diváku, což v poslední dekádě dokázalo jen několik filmů. Z tohoto důvodu je tedy potřebná intervence státu - bez ní může dojít k omezení filmové produkce českých filmů.

Film může být financován vládními prostředky v podobě daňové i nedaňové podpory. Prostředky na film mohou samozřejmě pocházet i ze soukromé sféry. V praxi se většinou jedná o syntézu obou, státního i soukromého sektoru. Podle odhadů se na výrobě nových evropských filmů podílí z 60 % veřejné zdroje. Zbytek financí pochází ze zdrojů soukromých.³ Financování z vládních, veřejných prostředků je stěžejním tématem této práce.

Tato diplomová práce popisuje způsob, jak systém podpor filmové kultury v ČR funguje a to, jakým způsobem mohou filmaři v ČR žádat o podporu z Evropských fondů. V práci se pokusím co nejpřehledněji popsat předpisy pro mezinárodní spolupráci ve formě koprodukce i jednotlivé evropské programy s touto problematikou související.

Práce je rozdělena na tři části. V první – nazvané Filmová kultura v České republice – popisují, jakým způsobem můžeme nahlížet na film. Film je uměleckým výtvozem, ale jeho napojení na tržní ekonomii je nepopíratelné. Práce by měla popsat důvody, proč se podpora filmů vyplácí z uměleckého a ekonomického hlediska.

V druhé části práce, s názvem – Podpora filmové kultury v České republice – popisují, jakým způsobem se k filmové kultuře staví vláda ČR. Dále to, jak je filmová kultura podporována a jak se finanční prostředky vynaložení na filmovou kulturu vrací zpět státu. Už se nejedná pouze o výdaje státu na kulturu bez návratnosti, ale jedná se o investice, které se mnohdy v různých podobách (zaměstnanost, turistika apod.) státu mnohonásobně vrátí. V této části popisují také možnosti podpory pro české filmaře, ale i pro filmaře ze zahraničí.

V poslední, třetí části – Oblasti podpory filmu – jsem výrobu českých filmů rozdělil podle výrobních postupů, a k nim přiřadil možnosti čerpání finanční podpory v ČR a v Evropské unii. Ke každé podpoře jsem přidal příklady konkrétních filmů, které těchto podpor využily.

Pro výslednou práci byly stěžejní výroční zprávy podpůrných institucí, filmové výzkumy a analýzy, které jednotlivé programy a instituce každoročně vydávají. Jelikož některé programy každý rok mění pravidla pro poskytování podpory, pokusil jsem se popsat podobu těchto programů v roce 2011 s přechody do let 2010 a 2012, aby práce byla v rámci možností co nejaktuálnější.

---

³ Studie ekonomického vlivu filmového průmyslu v České republice. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#film>>.

2. Filmová kultura v ČR

Jaké výhody má podpora filmové kultury? Co získá stát, ale i jiný subjekt z toho, že podpoří vznik filmu v České republice? Na tyto a podobné otázky se pokusím v následujících kapitolách odpovědět. Podpora filmů nemá za cíl podpořit konkrétní snímek, ale stimulovat celou filmovou tvorbu a tím i její diverzitu. V úvodu kapitoly je zapotřebí se podívat na film z jiného než ekonomického pohledu, neboť na filmovou kulturu, podle mého názoru, můžeme nahlížet ze dvou hlavních úhlů.⁴

2.1. Umělecké hledisko

Do rámce uměleckého hlediska můžeme zahrnout nepopiratelný vliv filmu na kulturu. Film je vytvořen lidmi pro lidi. Ve filmech můžeme vidět představy o tom, co je kulturní. Jazyk, kterým se ve filmu mluví, je i naším jazykem, hodnoty ve filmu se většinou shodují i s hodnotami dané země, ve které vznikl. Film tvaruje své diváky, přináší jim určité uspokojení a odreagování. V preambuli koncepce podpory a rozvoje české kinematografie 2011-2016, která má ukázat směr dalšího vývoje filmové kultury v ČR se píše: „Kinematografie je nejenom kulturní hodnotou, ale je i zdrojem historických a současných informací o naší společnosti, poskytuje komplexní svědectví historické a sociologické, svědectví o kulturní identitě státu a rozmanitosti jeho obyvatel. Je významným prostředkem, který umožňuje poznávat minulost i současnost a vzdělávací formou výchovně působit nejen na mladou generaci.“⁵

Návštěva kina byla od počátku součástí kulturní aktivity. Nešlo se na konkrétní film, ale za kulturou.⁶ Dnes chodí lidé na konkrétní filmy, ale návštěva je spjata s tím, že jsme pro sebe vykonali něco kulturního, že také my kulturně žijeme. Samozřejmě, že otázka, co je to umění nebo kultura, se postupem času proměňuje, a s ní i film samotný. Co bylo dříve považováno za vrchol umění, může být dnes považováno za kulturně plytké a naopak. Bohužel i film je do jisté míry spotřebním zbožím. Má určitou dobu, kdy bude pro publikum atraktivní. Po této době, případně po zhlédnutí filmu jeho atraktivita značně klesá a nastupují jiné filmy. Přesto se starší filmy vrací zpět do kinodistribuce ve filmových klubech, nebo na filmových festivalech či přehlídkách, např. v roce 2011 bylo v kinech uvedeno 45 českých premiér, avšak celkový počet českých filmů v kinech po celé ČR byl 361 (viz. tabulka

---

⁴ Na film lze nahlížet i z jiných úhlů pohledu - jakou plní funkci sociální, historickou apod. V této práci se budu zabývat především tím, jak je filmová kultura ekonomicky přínosná dalším nefilmovým odvětvím.

⁵ Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011 – 2016, MK, str. 3. [online, cit. 8. 1. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Koncepce-podpory-a-rozvoje-ceske-kinematografie-2011---2016.pdf>>.

⁶ První představení sestávalo z několika krátkých filmů. Nejednalo se o hrané filmy, jaké známe dnes. Filmové představení bylo jen jednou součástí celého večerního programu, kde účinkovali herci, muzikanti, artisté apod.

č. 1). Pokud se na filmové výrobě podílela televizní společnost nebo je snímek dostatečně atraktivní a komerční, objeví se také v televizní premiéře. Po televizní premiéře se film přesune na DVD a Blu-ray disky.

Tabulka č. 1. Přehled kinodistribuce v ČR.

	2011	2010	2009	2008
Návštěvnost premiérových filmů	9 880 735	11 505 830	12 469 365	11 502 101
Návštěvnost starších filmů	909 025	2 031 039	1 431 907	1 394 945
Počet představení premiérových filmů	372 749	351 201	361 432	344 303
Počet představení starších filmů	36 011	47 898	41 766	42 016
Počet českých filmů v premiéře	47 ⁷	39	47	38
Počet ostatních filmů v premiéře	207	204	206	162
Celková počet uvedených filmů	1 182	1 180	1174	972

Zdroj MK.

V roce 2011 bylo v ČR odehráno celkem 408 760 představení pro 10 789 760 diváků oproti roku 2010, kdy bylo odehráno 399 099 představení pro 13 536 869, což znamená pokles o téměř 3 milióny diváků za jediný rok.⁸

Zajímavý je ukazatel návštěvnosti starších nepremiérových filmů. Lze rozpoznat, že již nejsou atraktivní. Vysoký počet těchto filmů v kinodistribuci má jen malý význam na celkový počet představení (v roce 2011 jen 8,8%). Starší uvedené filmy v kinodistribuci jsou teoreticky předváděny po celé ČR v průměru 38,8 krát, premiérové filmy v průměru 1467,5 krát.

Zde vyvstává otázka, proč má stát financovat něco, co je na vzestupu. Bohužel zde neplatí, že čím více filmů vyrobíme, tím více kvalitních filmů se v kinech objeví, nýbrž právě naopak. Filmy, které jsou na vzestupu, patří bohužel k tzv. mainstreamu (hlavní proud), tedy k filmům, které mají zaujmout co nejširší spektrum diváků nekonfliktním tématem, většinou komedií, která ale nemá výraznější uměleckou hodnotu. Jde o filmy vzniklé jen a pouze za účelem zisku. Jedná se především o americké filmy, i když českému filmu se tento nešvar nevyhýbá. Tyto filmy nejsou v zásadě špatné, mají divácký úspěch a řadí se na první příčky nejnavštěvovanějších filmů roku. Tyto filmy nám však nepřinášejí nic nového. Po několika dnech po zhlédnutí filmu na něj ve většině případu zapomínáme. Právě podpora těchto filmů bývá příčinou sváru. Není výjimkou, že na obdobné filmy je ze Státního fondu pro podporu a

⁷ Zpráva o české kinematografii v roce 2011 přidává do tohoto seznamu i dva restaurované české filmy *Erotikon* a *Markéta Lazarová*. Nových českých filmů bylo pouze 45.

⁸ Česká republika – základní údaje o českém trhu. UFD. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://ufd.cz/prehledy-statistiky>>.

rozvoj české kinematografie (dále SFPRČK) přispíváno několik miliónů korun a na umělečtější filmy již finanční prostředky nezbývají. Můžeme zde řadit takové filmy jako *Babí léto*, *Václav*, *Kuličky* atd. Na druhou stranu např. komise Evropské unie (dále EU) ve svém sdělení o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl podotýká, že komerční povaha filmu nebrání tomu, aby byl film kulturním dílem.⁹

Snímky, které mají větší umělecké ambice, mají užší okruh diváků. Zde můžeme zařadit rovněž dokumentární film (i když některé dokumenty byly v posledních letech divácky úspěšné, např. film *Katka*, který se stal nejnavštěvovanějším českým dokumentem s návštěvou 171 611 diváků), ale i animované, experimentální či krátkometrážní filmy. Do této skupiny patří i filmy, které se vyznačují žánrovou rozmanitostí a pokusem o umělecké zachycení daného tématu.¹⁰ Právě na podobné filmy by měla být vynakládána podpora, bez ní by filmy vznikaly jen velmi obtížně. Ve skutečnosti je tomu právě naopak, i když je obtížné stanovit, jakým způsobem oddělit umělecké filmy od čistě komerčních. Níže uvedená tabulka udává celkové počty žádostí a jejich procentuální podíl neúspěšné žádosti o podporu.

Tabulka č. 2. Žádosti o podporu ze SFPRČK.

	Hrané celovečerní	Dokumentární	Animované ¹¹	Krátkometrážní
2011				
Celkem	81	45	18	7
Zamítnuté	37	18	5	4
Podíl	45,7	40%	27,80%	57%
2010				
Celkem	88	64	11	13
Zamítnuté	46	25	3	11
Podíl	52,30%	39%	27,30%	84,6

Zdroj MK.

Z tabulky vyplývá, že největší šanci na podporu mají animované filmy. V některých případech se jedná o podpoření uměleckého ztvárnění příběhu např. film *Alois Nebel*. Jindy se jedná o pouhé doplnění a snahu o atraktivnost filmu prostřednictvím použití nejmodernější možné animace, např. film *V peřině*.

⁹V čl. 4 odst. 4 Úmluvy se praví: „Kulturní činnosti, statky a služby jsou ty činnosti, statky a služby, které ztvárňují či tlumočí kulturní specifika, a to bez ohledu na jejich možnou komerční hodnotu. Kulturní činnosti mohou být samy o sobě účelem nebo mohou přispívat k produkci kulturních statků a služeb.“

¹⁰Filmy s výraznou kulturní, jazykovou a identifikační rozmanitostí oproti jiným zemím.

¹¹Nejedná se o čistě animované filmy, ale animace má v příběhu výrazné zastoupení. Např. film *Autopohádky* nebo *Přežít svůj život* patří do této kategorie.

V roce 2011 bylo v kinech uvedeno 20 dokumentárních filmů. Ve stejném roce žádalo o podporu z SFPRČK 45 dokumentárních filmů a podporu dostalo 27 z nich v celkové výši 23 035 000 Kč.

Každý stát je v kulturních otázkách více či méně odlišný. Na příkladu filmového vyprávění, příběhů a humoru lze tyto rozdíly více rozeznat. ČR je součástí EU, která si je vědoma kulturní rozmanitosti jednotlivých evropských států. EU nemá zájem o vytvoření homogenní kulturní společnosti, ale snaží se jednotlivé zvyklosti, tradice a odlišnosti udržovat a podporovat. I z toho důvodu vznikl program na podporu filmové koprodukce, který podporuje vznik mezinárodních filmů. Vznik těchto filmů není z důvodu vytvoření homogenního filmu, ale program se snaží o to, aby si filmy zachovaly svou národní uměleckou hodnotu. O programu a koprodukcích podrobně pojednávám v dalších kapitolách.

Český film patří u nás k nejnavštěvovanějším filmům. Průměrný podíl návštěvnosti v českých kinech na národní (české) filmy je oproti jiným zemím vysoký. Ze zahraničních kinematografií je na tom nejlépe ta americká, na kterou chodí do kina nejvíce návštěvníků, což je ale dáno i tím, že americký film má v českých kinech poměrně vysoké zastoupení. Například v roce 2011 bylo v kinodistribuci v premiéře uvedeno 114 amerických, 47 českých a 93 filmů z jiných zemí.¹² Procentuální podíl byl rozdělen na 64,7% pro americké filmy, 28,3% na české a 7% na ostatní země.

Přesto tvrzení, že diváci v ČR chodí na své národní filmy nejčastěji v Evropě, je poněkud problematické. Záleží na spoustě faktorů, které mohou náš pohled ovlivnit. Podle mého názoru nejobjektivnější odpovědí, zda je domácí film v ČR populárnější než v jiných evropských zemích, může ukázat následná tabulka, která srovnává tržby filmů v kinech za jednotlivé roky v různých evropských zemích.¹³

---

¹² Zpráva o české kinematografii 2011. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Zprava-o-ceske-kinematografii-v-roce-2011.pdf>>.

¹³ K prezentaci tržeb filmů v kinech z Box office Mojo jsem se uchýlil z důvodu nedostatečných informací z jednotlivých zemí, které jsou v tabulce uvedeny. Některé země neaktualizují své databáze a jsou jen těžce dohledatelné. V některých případech je téměř nemožné se dopátrat, jak si jednotlivé filmy v různých zemích v jednotlivých letech vedly. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://boxofficemojo.com/>>.

Tabulka č. 3. Top 20 filmů podle tržeb v jednotlivých zemích EU.

	2009			2010			2011		
	NÁRODNÍ	EU	USA	NÁRODNÍ	EU	USA	NÁRODNÍ	EU	USA
ČESKÉ REPUBLIKA	3	2	15	5	2	13	5	2	13
MAĎARSKO	1	1	18	1	2	17	X	2	18
NĚMECKO	3	2	15	1	3	16	4	3	13
SLOVENSKO	2	3 (1ČR)	15	X	4 (3ČR)	16	1	5 (2ČR)	14
POLSKO	5	1	14	5	3	12	7	2	11
FRANCIE	7	2	11	6	1	13	4	2	14

Zdroj Box office Mojo.

Výsledná tabulka byla vytvořena za pomoci žebříčku tržeb v jednotlivých zemích z internetových stránek *Box office Mojo*. Jedná se o internetovou databázi, která soustřeďuje a poskytuje informace o tržbách filmů v kinech v mnoha zemích na světě. Bohužel tyto informace jsou z neznámých důvodů mírně nepřesné. Nejedná se o oficiální stránky a některé informace mohou být zkresleny. Přesto pro tuto práci bude tato ukázka postačující.

Z tabulky je patrná převaha úspěšnosti amerických filmů v kinech. Na druhém místě jsou domácí (národní) filmy a jako poslední se jedná o filmy z ostatních zemí EU. Téměř ve všech případech se jedná o filmy vyrobené v Anglii.¹⁴ Dále je patrné, že diváci utratili v kinech nejvíce za národní kinematografii ve Francii. Z 20 nejúspěšnějších filmů bylo francouzských v roce 2009 35%, 2010 30% a 2011 20%. V ČR byl český film z 20 nejúspěšnějších v poměru 15% 2009, 25% 2010 a 25% 2011. Při použití oficiálních čísel, podle návštěvnosti, které nabízí ministerstvo kultury, se poměr změní na 20% v roce 2009, 30% 2010 a 35% 2011.¹⁵ Jak lze vidět, z těchto čísel nelze vyvodit, že čeští diváci chodí nejraději na české filmy.

Specifickým příkladem je německá kinematografie. Jestliže americké filmy vznikly v německé koprodukcii a dokonce se týkaly německé historie, byly v kinech hojně navštěvovány. Jedná se např. o filmy *Legenda o Janě* a *Předčítač*.¹⁶ Z toho je zřejmé, že filmy vyrobené v koprodukcii a týkající se událostí spjatých s danou koprodukční zemí mohou na tomto filmovém trhu uspět. Např. v ČR se film *Předčítač* neobjevil ani v první padesátce nejnavštěvovanějších filmů. Podle Box office Mojo byl až na 70 místě.

V tabulce je zřejmá návaznost českých filmů ve slovenských kinech. Některé úspěšné filmy se umístily i v první dvacítce roku 2011, *Občanský průkaz 3*. nebo *Muži v naději 9*.

¹⁴ Pod anglickou kinematografií jsem přiřadil filmy, které jsou u diváků brány jako anglické, i když vznikaly v koprodukcii s USA. Jedná se o filmy *Sherlock Holmes*, *Harry Potter* a *Robin Hood*.

¹⁵ Zpráva o české kinematografii 2011. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Zprava-o-ceske-kinematografii-v-roce-2011.pdf>>.

¹⁶ *Legenda o Janě* nemá s historií Německa žádnou souvislost. Film vznikl v Německé koprodukcii. *Předčítač* je historické drama z poválečného Berlína.

Návaznost mezi českou a slovenskou kinematografií je ve většině případů jen jednostranná. Například divácky úspěšný slovenský film *Jánošík-Pravdivá historie*, který měl rozpočet okolo 150 mil. Kč, nebyl v českých kinech až tak úspěšný. Přišlo na něj 95 191 diváků a umístil se na 29. příčce. Na výrobě filmu se podílel polský koproducent, ale ani v Polsku film neměl takový úspěch jako na Slovensku. Umístil se až na 77. místě v tržbách z kin.

Za zajímavost stojí, že český film *Ženy v pokušení* byl v kině navštěvovanější než *Avatar* nebo *Harry Potter a relikvie smrti 1. část*. Druhý jmenovaný se umístil až na 4. místě roku 2010 za českým filmem *Kájínek*. V jiných evropských kinech tyto hollywoodské filmové trháky přesvědčivě opanovaly první místa v návštěvnosti. *Avatar* se v roce 2010 stal v porovnání filmových tržeb nejuspěšnějším filmem a překonal i film *Ženy v pokušení*. *Avatar* měl při návštěvnosti 954 108 diváků v kinech tržby 141 162 461 Kč. Film *Ženy v pokušení* měl při 1 232 299 diváků tržby menší o více jak 17,3 mil. Kč, sice 123 812 944 Kč. Bylo to dáno skutečností, že se jednalo o 3D novinku a lístek na projekci byl dražší než na „obyčejné“ filmy.

Na český film diváci často chodí především z důvodu očekávání a předchozí zkušenosti, ale také kvůli jejich větší propagaci ze strany médií. Český film je v ČR zpravidla propagován lépe než ten zahraniční. Tvůrci mohou na propagaci dostat finanční příspěvky z SFPRČK.¹⁷ Finanční podpora z fondu na propagaci se přiznává výjimečně, většinou se podporují filmové přehlídky, festivaly apod. Dalším důvodem úspěšnosti českých filmů může být i fakt, že v českých filmech se objevují i jiná témata, která jsou atraktivní i pro jinou diváckou skupinu než jen pro mladé (např. lidé ve věku 50+). Na většinu českých filmů mohou jít i střední a vyšší věkové kategorie, což přispělo k úspěchu filmu *Vratné láhve*.

Americké filmy, jak jsem již výše představil, co do počtu premiér v kinech ten český, ale i např. evropský film mnohonásobně předčí. Přesto mezi dvaceti nejnavštěvovanějšími filmy v České republice od roku 1991 do 2010 je 15 českých a pouze 5 amerických.¹⁸ V seznamu lze najít filmy typické pro české prostředí, které čerpají buď z české literární předlohy např. film *Účastníci zájezdu*, nebo jsou inspirovány událostí, která se udála v ČR, např. *Kájínek*. Oblíbeným tématem českého filmu jsou příběhy z minulosti, z komunistického období: např. film *Občanský průkaz*. Populární české filmy jsou však limitované většinou jen na trh v ČR, který je omezen pouze na cca 10 mil. občanů, popřípadě dalších cca 5 mil. diváků na Slovensku. V jiných evropských zemích nemají mnoho nadějí na dobrou návštěvnost.

---

¹⁷ V roce 2011 byla udělena pouze jedna finanční podpora na hraný celovečerní film a sice filmu *Odcházení*. I přesto se tento film nesetkal velkým diváckým zájmem. Osm týdnů po premiéře tento film navštívilo pouze čtyřicet a půl tisíce diváků. Film byl režijním debutem bývalého prezidenta ČR Václava Havla. V den jeho úmrtí jej česká televize aktuálně zařadila do svého programu a sledovanost se vyšplhala k 769 000 diváků. Informace o sledovanosti. (2011). *Media master*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.media-master.cz/files/Bulletin/Media-Master_Bulletin_A4_nahled_prosinec.pdf>

¹⁸Zpráva o české kinematografii 2010. *MK*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Zprava-o-ceske-kinematografii-v-roce-2010.pdf>>

Z toho je patrná omezená návratnost finančních prostředků, které se na výrobu filmů vynakládají. Skutečnost, že se českým filmům příliš nedaří zaujmout zahraniční diváky, můžeme zjistit z prodeje těchto filmů do zahraničí. Na zahraničních festivalech se občas český snímek objeví, ale do kin země, kde se takový festival koná, už se dostane jen málokdy. Typickým příkladem filmu, který je tématicky ukotvený v historii ČR, je divácky úspěšný film *Občanský průkaz*. Ten shlédlo v ČR v roce 2010 326 858 diváků a stal se tak 11. nejnavštěvovanějším filmem roku.¹⁹ Bohužel se objevil pouze na 2 festivalech v ČR (Cinema Mundi 2011 a Finále Plzeň 2011) a na jednom festivalu na Slovensku (Art film fest). Žádná jiná země si tento film pro distribuci do kin nebo do televize nezakoupila. Mohlo by se zdát, že podobné téma není pro zahraničí dosti atraktivní, a že jiná česká komedie s obecnějším tématem by se jistě v zahraničních kinech uchytit mohla (nepočítáme zde Slovensko, které je specifickým případem).²⁰ Opak je pravdou. Například komedie, která by se mohla odehrávat i jinde ve světě a není úzce spojena s ČR film, tj. *Ženy v pokušení*, který byl v ČR nejnavštěvovanějším filmem v roce 2010 s 1 232 299 diváků,²¹ byl uveden pouze na dvou filmových festivalech v USA (Santa Barbara film festival 2011 a The Washington, DC International film festival 2011), ale nebyl prodán do kin v žádné zemi.²²

S nezájmem o český film pravděpodobně souvisí finanční krize, která postihla řadu výrobních odvětví, filmový průmysl nevyjímaje. Důvody nezájmu popisuje i Jana Černík z Českého filmového centra: „Nižší objemy prodejů práv do zahraničí jsou dány ekonomickou krizí. Jak jsem slyšela ze strany prodejců, kupci jsou opatrnější. Nechtějí jít do rizika, spíše čekají, až bude po festivalech, než by filmy koupili hned.“²³ Přesto ani na festivalech se nákup českých hraných filmů nerealizuje.

Změna zájmu o český film v zahraničí je patrná od roku 2008. Do tohoto roku se dařilo český film do zahraničních kin nebo televizí prodávat celkem úspěšně. Nejúspěšnějším se stal film *Obsluhoval jsem anglického krále*, který měl v ČR premiéru 21. prosince 2006. Byl uveden na 15 filmových festivalech a filmová licence byla prodána do 36 zemí.²⁴ V roce 2007 byla na mezinárodních festivalech zastoupena většina českých filmových premiér. Od roku 2008 atraktivita českých filmů v zahraničí značně klesla.

---

¹⁹ Statistické údaje, Top 20 v roce 2010. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/4901-final_2010.pdf>.

²⁰ Do slovenských kin míří většina českých filmů většinou několik měsíců po české premiéře. ČSFD. Dostupné z <<http://www.csfd.cz/>>.

²¹ Top 50 filmů za rok 2010. UFD. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ufd.cz/clanky/top-50-filmu-za-r-2010>>.

²² Přehled o českém filmu za rok 2010-30. 6. 2011. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/4913-festivaly_prodej_2011.pdf>.

²³ O české filmy přestal být v zahraničí zájem. 8. 7. 2010. E15. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://zpravy.e15.cz/byznys/technologie-a-media/o-ceske-filmy-prestal-byt-v-zahranici-zajem>>.

²⁴ České filmy 2007-2008. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné na <http://filmcenter.cz/uploaded/4910-festivaly_prodej_2008.pdf>.

Na dřívější úspěchy českého hraného filmu postupně navázaly české dokumentární filmy, které jsou úspěšně nakupovány do festivalových přehlídek. Bohužel po nákupu některým zahraničním distributorem nejsou uváděny v kinech, ale v televizích. I to však lze považovat za velký úspěch. I tato skutečnost, tedy zájem zahraničních televizí uvádět české dokumentární filmy, napomohl k výraznému zvýšení výroby českých dokumentárních filmů. Například dokumentární film *Katka* byl uveden na 21 zahraničních filmových festivalech a odvysílán ve čtyřech zahraničních televizích.²⁵ K tomuto úspěchu pravděpodobně přispěla i skutečnost, že film byl v roce 2010 vyhlášen jako nejlepší český dokumentární film, což filmu pomohlo v propagaci v zahraničí a je zřejmé, jaký vliv má kritické ocenění na zahraniční producenty. Ocenění filmů není jen formální záležitostí a odrazem jeho prestiže v ČR, ale zpravidla se promítne i na jeho zahraničním úspěchu.

Výrazně úspěšný ve všech zemích se v poslední době stává animovaný americký film. Jednotlivé kinematografie vyrábí i své vlastní animované filmy a i ty se stávají v kinech velmi úspěšné, např. český film *Kuky se vrací*, německý film *Hurá do Afriky* nebo francouzský *Arthur a souboj dvou světů*. Z úspěchu těchto filmů je patrné, že dětský divák má v kině výrazný podíl na návštěvnosti. Na druhou stranu se jedná o filmy, které jsou sice primárně určené dětem a mladistvým, přesto je navštěvují různé věkové skupiny. Vysoké zastoupení animovaného filmu v následné tabulce je ovlivněno podle mého názoru také způsobem promítání. Většinou se jedná o 3D projekce, u kterých je vstupenka v kinech podstatně dražší.²⁶ Neplatí to však výhradně, např. animovaný film *Princezna a žabák* se promítal v 2D. Některé hrané filmy se již také promítají ve 3D a jejich podíl na tržbách může být tímto způsobem také ovlivněn.

Tabulka č. 4. Počet animovaný filmů v prvních 20 nejúspěšnějších filmech roku.

	2009	2010	2011
ČESKÁ REPUBLIKA	4	4	8
MAĎARSKO	5	5	8
NĚMECKO	2	7	4
SLOVENSKO	6	6	8
POLSKO	6	5	5
FRANCIE	3	7	5

Zdroj Box office Mojo.

²⁵ Přehled o českém filmu za rok 2010-30. 6. 2011. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/4913-festivaly_prodej_2011.pdf>.

²⁶ Například v řetězci multikin Cinema City stojí obyčejná vstupenka na klasický film v 2D od 159 do 179Kč , na film ve 3D 189 až 209 Kč. Výše vstupenky se odvíjí od konkrétního města. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.cinemacity.cz/cinemas>>.

Jak jsem výše zmínil, animovaný film je na diváckém vzestupu a z toho důvodu se začalo uvažovat, jak tuto oblast více podpořit. Ze statistiky, kterou každoročně připravuje SFPRČK, vyplývalo, že nejmenší objem finančních prostředků získávaly převážně krátkometrážní a animované projekty. Pro podporu této oblasti se jednalo o vytvoření speciálního grantu nebo uzávěrky, podobně jako u filmových festivalů. Předseda rady SFPRČK Přemysl Šoba se k tomuto tématu vyjádřil: „Nevylučuji, že se na základě této statistiky Rada zamyslí nad nějakou tematickou uzávěrku zaměřenou třeba na podporu celovečerních animovaných filmů.“²⁷ I když nebyl vypsán speciální grant či uzávěrka pro animovaný film, finanční podpora se výrazným způsobem zvýšila. V roce 2010 bylo podáno 11 žádostí. Podpořených bylo osm filmů v celkové výši 8 225 000 Kč. Změna nastala v roce 2011, kdy bylo podáno 18 žádostí, podpořeno bylo 13, ale již v o dost podstatnější výši 37 600 000 Kč. Podpora tak stoupla z 3,6% na 17,7%.

Přesto se některým filmovým projektům podařilo získat z SFPRČK výrazné finanční prostředky již před rokem 2011. Například film *Kuky se vrací* dostal na výrobu od SFPRČK 10 mil. Kč. Později podal žádost na distribuci a propagaci – výrobu anglické verze pro zahraniční trh. Z těchto dalších žádostí žádná neuspěla. Důvod neschválení žádosti není znám, ale je pravděpodobné, že zamítnutí bylo z důvodu velké finanční podpory při výrobě.²⁸

2.2. Ekonomické hledisko

Z druhého, ekonomického, pohledu, je podpora filmu dosti problematická. Základním argumentem pro podporu je, že bez ní by nevzniklo tolik filmů. Film si sám na sebe vydělá (tj. pokryje náklady na svou výrobu) jen v několika málo případech. Průměrný český celovečerní hraný film má rozpočet okolo 28 mil Kč. Což znamená, že aby se zaplatil, muselo by na něj přijít okolo miliónu diváků, což po roce 2000 dokázaly pouze 3 filmy: *Tmavomodrý svět* 2001, *Vratné lahve* v roce 2007, *Ženy v pokušení* 2010. Tři filmy se dostaly nad hranici 900 tisíc diváků.²⁹ Pokud by se do finanční návratnosti filmu počítaly pouze peníze vzešlé za vstupenky do kin, za posledních 11 let v české kinematografii by si na sebe dokázaly vydělat pouze tři filmy, zbylých cca 200 filmů by bylo finančně ztrátových.³⁰

²⁷ Tisková zpráva SFPRČK, 17. února 2011 v Praze. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy-64872/>>.

²⁸ Stejným způsobem postupoval fond např. u hraných filmů *Mamas and Papas*, nebo *Občanský průkaz*, kterým na výrobu poskytl shodně 12 mil. Kč, ale další žádosti o podporu jiné oblasti odmítl. Podpořené projekty. Mk. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/statni-fondy/statni-fond-pro-podporu-a-rozvoj-ceske-kinematografie/podporene-projekty-225/>>.

²⁹ Zpráva o české kinematografii 2010 [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Zprava-o-ceske-kinematografii-v-roce-2010.pdf>>.

³⁰ Finanční návratnost není omezena pouze ze vstupného, ale i z prodeje do zahraničních kin, převážně slovenských, licencí do televizí, na festivaly, dále jsou filmy přepsány na DVD a Blu-ray disky, ze kterých dostává producent procenta z prodeje.

Níže přiložená tabulka zobrazuje finanční návratnost výrobních nákladů. Použil jsem modelový příklad pro rok 2011, při kterém rozpočet filmu byl stanoven na 30 mil. Kč. Průměrná cena vstupenky byla v roce 2011 112 Kč. Je třeba mít na paměti, že rozpočet výše zmíněných filmů, které měly v kinech více než milionovou návštěvnost, byl mnohonásobně větší než 30 mil. Kč. Např. film *Tmavomodrý svět* měl rozpočet okolo 260 mil. Kč.³¹

Tabulka č. 5. Návratnost výrobních nákladů.

Hrubé tržby	112 000 000	1 000 000 diváků x 122 Kč
Odvod Státnímu fondu	-1 000 000	odvod do SF 1 Kč z každé prodané vstupenky ³²
DPH (10%)	-11 100 000	po odvodu do SF
Poplatek OSA (0,5%)	-504 500	poplatek OSA 0,5% z hrubých tržeb po odečtu DPH ³³
Čisté tržby	99 395 500	
Kino	-44 727 975	klasické kino odvádí 50%, multikino 40% ³⁴ (45%)
Provize distributora (15%)	-14 909 325	odměna distributora činí zpravidla 11-20% (15%)
Distribuční náklady	-5 000 000	průměrné náklady na filmové kopie, propagaci apod.
Čisté výnosy producenta	34 475 200	z této částky se vyplácí případní koproducenti a investoři

Výjimku v rozpočtu a poměrně dobrou finanční investici představuje film *Vratné lahve*. Rozpočet filmu 33 mil. Kč³⁵ byl sestaven za výrazné a málo využívané podpory SFPRČK. 25. června 2003 obdržel film dvě návratné finanční výpomoci na výrobu. 2 mil. Kč, splatnou z výnosu filmu a 3 mil. Kč, splatnou za 18 měsíců po premiéře. 31. ledna 2006 byla filmu přiznána další finanční podpora: 1 mil. Kč ve formě účelové daně a 4. mil. Kč ve formě návratné finanční výpomoci opět se splatností 18 měsíců od premiéry filmu v kinech, která proběhla 8. března 2007.

³¹ Tmavomodrý svět. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1026260725-tmavomodry-svet/20036712018/4873-co-mozna-nevite/>>.

³² Při přijetí nového zákona o audiovizí bude odvod přeměněn na 1% z každé prodané vstupenky. Zákon o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizí). [online, cit. 20. dubna 2012]. Dostupné na <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Navrh-zakona-o-audiovizi.pdf>>.

³³ Od roku 2012 do 2022 bude odvod činit 0,8%. Dohoda s OSA 2012-2022. UFD. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://ufd.cz/clanky/dohoda-s-osa-2012-2022>>.

³⁴ Zpravidla po týdnech uvádění vzrůstá podíl kina o 5%. Multikina by měla odvádět na počátku 50% stejně jako klasická kina, praxe je však jiná. In: Paseková, Lucie (2011): Fenomén multikino. MU. [online, cit. 20. dubna 2012]. Dostupné z <http://is.muni.cz/th/179892/ff_m/Multikina_diplomova_prace.txt>.

³⁵ ČTK. (2006): Vratné lahve míří do kin. *Týden.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://m.tyden.cz/rubriky/kultura/film/vratne-lahve-miri-do-kin_4450.html>.

2.2.1. Sekundární dopad podpory filmu na ekonomiku ČR

Podporou filmu není podpořen pouze film samotný, ale je tím sekundárně ovlivněna celá řada dalších problematik (nezaměstnanost) a odvětví (turistika). Cílem této práce nebude zdlouhavé rozepisování toho, jak se jednotlivá odvětví navzájem ovlivňují (tedy např. to, že filmoví tvůrci musejí někde spát a jíst, tím pádem vytvářejí poptávku v hotelovém a stravovacím sektoru služeb, atd.), nýbrž pokusit se poukázat na obecný příznivý dopad podpory filmu na ekonomiku.

Výdaje filmové produkce v ČR respektive v lokaci, kde se film natáčí, můžeme rozdělit do dvou typů investic.

1. Primární investice, na které filmové štáby přímo vynakládají finanční prostředky. Pokud by zde filmová produkce netočila, tak by zde tyto peníze nebyly vynaloženy. Film by byl natočen z velké pravděpodobnosti na jiném místě, popřípadě v jiné zemi. Jsou to např. poplatky za prostory a lokace, honoráře místním hercům, poplatky za techniku, finance na výrobu kostýmů, rekvizit, staveb, apod.
2. Sekundární investice, kde může jít o stimulaci turistického ruchu, snížení nezaměstnanosti, propagaci země či regionu a památek v zahraničí apod.

Výroba filmu není uzavřeným a omezeným procesem. Vytvoření filmu si vyžaduje zdlouhavý proces příprav, realizace, postprodukce, až k propagaci. Průměrně tato doba trvá okolo 2 let. Na každou část je nutné vynaložit energii a peníze. Ty mohou být vynaložené přímo, ale i nepřímo, kdy stát získává prospěch prostřednictvím obratu, výnosu z daní (daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, pojistné na sociálním zabezpečení, zdravotní pojištění apod.)

Bohužel fakt, že je podpořeno i další odvětví, které s filmovou kulturou přímo nesouvisí, je těžko změřitelný. Například nový projekt agentury CzechTourism se snaží o podporu zahraničních filmů, které se natočí v ČR, a které vedou k podpoře turistiky. Pilotním filmem se v roce 2012 stala norská pohádka *Cesta k Vánoční hvězdě*, která se natáčela v několika lokacích v ČR. Rozpočet filmu činil 104 mil. Kč a bez podpory agentury CzechTourism by se natočil v jiné evropské zemi.³⁶ V ČR chybí podpora filmu na regionální úrovni, jak je zvykem ve většině evropských států, a tento způsob podpory, o kterou se snaží výše zmíněná organizace, může tento nedostatek částečně zastoupit. Podle generálního ředitele CzechTourism Rostislava Vondrušky se: „[...] Norové při výběru dovolené velmi

³⁶ TZ. (2012): Norové natáčejí na Pernštejně svou pohádku roku. *Czechtourism*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.czechtourism.cz/tiskove-zpravy/norove-nataceji-na-pernstejne-svou-pohadku-roku.html>>.

inspirují seriály, filmy a televizními pořady o cestování [...]“³⁷ Bohužel pro ostatní regiony většinu času stráví v hlavním městě. Nelze zjistit, nebo spekulovat, zdali by tito turisté nepřijeli i bez toho, že viděli v televizi film, který se natáčel v ČR. Podle mého názoru se v tomto případě může jednat pouze o velké fanoušky filmu, neboť například ve zmíněné pohádce, nebo v jakémkoliv jiném filmu nebývá většinou explicitně odkázáno na místo, kde se film natáčel.

Jakým způsobem změřit, či zjistit, že diváci jeli do určitých lokací právě z důvodu, že je viděli v televizi, je problematické. V ČR žádný výzkum na toto téma neprobíhá a ani konkrétní města se nesnaží aktivně zapojovat do výzkumu v podobě vytvoření přehledu či statistiky o turistech, kteří přijeli na konkrétní místo obdivovat filmové lokace. Například film *Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň* a filmové pokračování *Letopisy Narnie: Princ Kaspian* se natáčely v obci Adršpach. Třetí pokračování *Letopisy Narnie: Plavba Jitřního poutníka* se z důvodu finančních pobídek přesunula do Maďarska. Ve filmech jsou záběry z této lokality, ale nejedná se přímo o propagaci obce a typických skalisek, ale bájně země Narnie. I místní lidé mají problém s tím, poznat svou krajinu ve filmu; vyvstává tedy otázka, zda je někdo tak okouzlen touto krajinou, že by ji chtěl po zhlédnutí filmu skutečně vidět a do této lokality osobně přijet. Problematika filmové turistiky spočívá i ve faktu, že ve filmu se krajina často doplňuje nebo celá vytváří na počítači digitálně a divák si nemůže být jistý, že tato krajina skutečně existuje. Propagace těchto, ale i jiných filmů, které se zde natáčely, se tak pouze omezí na výklad průvodců po turistických trasách.

2.2.2. Natáčení zahraničních filmů v Praze

Výjimky v propagaci dané země tvoří většinou americké filmy natáčené v Praze jako *Mission: Impossible*, nebo *Česká spojka*, které při putování hlavního hrdiny ve filmu přímo zmiňují místo pobytu: Praha - Česká republika. Jedná se o výraznou propagaci ČR. Filmy otevřeně přiznávají, kde se natáčely. Praha není pouze kulisa anonymního města, ale hraje v ději důležitou roli a objeví se například i v názvu filmu. Jako další názorný příklad může posloužit korejský seriál *Lovers in Prague z roku 2005*. „Odvysílání seriálu v korejské televizi, zvýšilo poptávku po cestách do České republiky na tolik, že společnost Korean Air zřídila přímé letecké spojení Soul - Praha.“³⁸ Příliv turistů z Jižní Koreje je stále na vzestupu. V roce 2010 bylo v Praze o 45% korejských turistů více než v roce 2009.³⁹

---

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010. MK. 2011, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.pppf.cz/clanky/dokumenty.html>>.

³⁹ AB. (2011): Prahu navštívilo v roce 2010 o 400 tisíc lidí více než o rok dříve. *Idnes.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://praha.idnes.cz/prahu-navstivilo-v-roce-2010-o-400-tisic-lidi-vice-nez-o-rok-drive-prs-/praha-zpravy.aspx?c=A110228_160927_praha-zpravy_ab>.

Jestliže se u nás přestanou natáčet české filmy nebo zahraniční koprodukce, pro které naštěstí již platí filmové pobídky (viz. kapitola PPFp), přijdou filmové společnosti o značné zisky, a tím dojde k omezení i české výroby. Filmové pobídky v ČR a v jiných evropských státech rozeberu v jiné kapitole, ale s nimi souvisí i ostatní služby, které jsou navázány na výrobu filmů. Ať už se jedná o hotelnictví, které poskytuje ubytování, přes společnosti obstarávající catering a komparz až k dělníkům, kteří staví kulisy. Na kulisy se poté obvykle používá materiál z ČR, čímž dochází k jeho odbytu a navýšení zisků stavebních společností. Například nejnovější série amerického filmu *Mission: Impossible – Ghost Protocol* natáčený v ČR v roce 2010 utratil např. za ubytování 20 480 100 Kč, za catering 4 480 278 Kč, za stavby dekorací 9 987 332 Kč a výpravu dekorací 4 962 930 Kč. Celkově bylo v ČR z rozpočtu filmu utraceno za služby 201 255 787 Kč.

Natáčení se účastní také osoby úzce spolupracující s americkými filmaři, kteří pracují na živnostenský list (OSVČ). Jedná se např. o obsluhy při natáčení, maskéry, zvukaře, produkční apod. Tyto služby jsou náročné na zkušenosti a vzdělání. Poskytují je vysoce kvalifikovaní odborníci, kteří se opírají o aktuální světové trendy. Jedná se o konkrétní a zakázkovou službu, která většinou souvisí s jedním konkrétním filmem. U výše zmíněného filmu bylo na tyto služby vynaloženo 16 954 034 Kč.⁴⁰ Při zdanění 15% bude jen z této oblasti odvedeno 2 543 105 Kč.

ČR má oproti řadě zemí výhodu ve filmových profesionálech, kteří se již podíleli na řadě zahraničních koprodukcí a také v zázemí, což jsou nejen filmová studia na Barrandově, ale i nově vzniklá studia v Letňanech, která se stala největšími filmovými studii ve střední Evropě.⁴¹ Tito profesionálové a odborníci ve svých oborech (kamera, osvětlení, dekorace, architektura aj.), nejsou bohužel vytěžováni v takové míře, v jaké by mohli. Z důvodu jejich nevyužití v ČR řada odborníků odchází do zahraničí nebo se začíná věnovat i jiné činnosti než filmu. Řada jich přechází do oblasti reklamy nebo k výrobě hudebních videoklipů a začíná se v těchto oborech specializovat na úkor filmu. Oproti zahraničním celovečerním filmům není reklama podporována finančními pobídkami, tudíž nedochází k odlivu reklamní výroby do zahraničí a mají tedy jistotu stálé mzdy.

Kdyby u nás vznikalo více filmů v mezinárodních koprodukcích, na kterých by se podílel i český filmový štáb, docházelo by k specializaci jeho členů a zlepšování filmařských kvalit, schopností a dovedností českých filmařů. S tím nepřímo souvisí i výroba reklam na našem území. Reklama je sice téměř výhradně komerční oblastí, která nepotřebuje (a podle mého názoru by ani neměla mít) podporu od státu, ale na druhou stranu se u nás natáčí značné množství reklam v zahraniční produkci, která napomáhá zvyšovat dovednosti českých

---

⁴⁰ Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010. *MK*. 2011, str. 21. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ppfp.cz/clanky/dokumenty.html>>.

⁴¹ ČTK. (2001): Praha má největší stredoevropský ateliér. *Idnes.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://kultura.idnes.cz/praha-ma-nejvetsi-stredoevropsky-filmovy-atelier-fsz-filmvideo.aspx?c=A011129_164646_filmvideo_kne>.

filmových štábů, poskytuje jim zaměstnání a s tím související provázání na další služby. V neposlední řadě dochází k tomu, že zde mnohačlenné štáby utrácují i peníze mimo rámec samotného natáčení, čímž přispívají do státního rozpočtu prostřednictvím daní.

Výroba filmu není jen záležitostí několika společností a omezeného okruhu tvůrců. Na filmu se podílí celá řada odborníků, ale i lidí, kteří nejsou na první pohled vidět. Jmenovitě se jedná o řidiče, o lidi v cateringu či v komparzu. Filmová výroba se neobejde bez služeb, musí nakoupit nebo pronajmout filmové vybavení, ale i zaplatit poplatky související s administrativou atd. Nejvýpravňejším českým filmem pro rok 2011 byl historický film *Lidice*. Rozpočet filmu byl 65 mil. Kč a natáčení probíhalo 49 dní. Dohromady se na něm podílelo 527 lidí, 2 státní fondy a 93 společností.⁴² Film patřil k velkofilmům o historickém tématu československých dějin, proto se číslo vyšplhalo na takovouto hranici. Mnohem více se však u nás dostávají ke slovu tematicky méně ambiciózní filmy. Můžeme zmínit např. film *Muži v naději*, který patřil v uplynulém roce 2011 k nejnavštěvovanějším filmům. Na tento film přišlo v roce 2011 852 199 diváků.⁴³ Na filmu se podílelo 136 lidí a 19 společností. Rozpočet filmu byl okolo 25 mil. Kč a natáčecích dnů bylo 37.⁴⁴ Podobná čísla jako v tomto případě bychom pravděpodobně našli i u zbývajících filmů, které se u nás natáčejí. Tato čísla jsou pouze orientační a slouží pro představu, kolik lidí se může podílet velkofilmu nebo průměrném českém filmu. Nejedná se o plný pracovní úvazek. Někteří účinkující strávili na natáčení pouze jeden den (komparz). Filmový štáb, který je zpravidla zaměstnán na plný pracovní úvazek, se obvykle skládá ze zhruba 60 lidí. Z těchto čísel je zřejmé, jak pozitivní vliv může mít film na ekonomiku země a její zaměstnanost. Zahraniční produkce, která u nás natáčí své filmy, vytváří množství pracovních míst, které by jinak nevznikly. Tím nepřímo plynou peníze do státního rozpočtu i tím, že stát nemusí vyplácet dávky za nezaměstnanost. Podle informací tiskového oddělení ministerstva práce a sociálních věcí jsou náklady státu na jednoho nezaměstnaného 160 000 Kč ročně.⁴⁵ Zvýšení dotací na výrobu filmů v ČR se tedy tímto způsobem české ekonomice prokazatelně vrací. Nelze však bezvýhradně tvrdit, že nezaměstnanost rapidně poklesne. Práce na filmu bude mít jen malý vliv na celkovou nezaměstnanost.

---

⁴² Údaje jsou ze závěrečných titulků filmů.

⁴³ Statistické údaje ČFC, Top 20 v roce 2011. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/5421-final_2011.pdf>.

⁴⁴ (2011): Citroen na plac. *Magazín Citroen*, str. 15. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.citroen-magazin.cz/pdf/521_cm_1_2011.pdf>.

⁴⁵ Strategie konkurenceschopnosti českého filmového průmyslu 2011 – 2016. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/kinematografie/koncepce-podpory-a-rozvoje-ceske-kinematografie-a-filmoveho-prumyslu-2011---2016-79977/>>.

2.2.3. Filmový průmysl

V ČR vzniklo v letech 2000-2007 ročně v průměru 20 českých filmů. V roce 2008 se do kin začaly mnohem častěji dostávat i dokumentární filmy a vzbudily velký zájem publika. Z toho důvodu počet celovečerních hraných i dokumentárních filmů v roce 2008 výrazně vzrostl. Od tohoto roku se v ČR vyrobí průměrně 42 filmů, které jdou do kin. Filmový průmysl zaměstnává přibližně 3000 lidí v 400 různých společnostech.

Tabulka č. 6. Počet českých filmů v kinodistribuci.

Rok výroby	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet českých filmů uvedených premiérově v kinech	20	17	20	15	23	23
Rok výroby	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet českých filmů uvedených premiérově v kinech	23	20	38	44	38	49

Zdroj ČFC.

Filmový průmysl podporuje i jednotlivá města. Ta si účtují pronájmy jednotlivých lokací, míst nebo historických památek. Za tyto peníze, které vybírají od filmařů v podobě poplatků, se snaží svým občanům vykompenzovat určitá omezení, se kterým se setkali, když se filmy natáčely. Neatraktivnějším místem pro filmaře ze zahraničí je bezesporu hlavní město Praha. „Praha 1 je jediné místo, kde stále stoupá počet natáčených snímků. V roce 2009 tu vznikaly záběry 136 filmů a reklam i 60 dokumentů. Celkem to pak bylo o více než 60 natáčení víc než před rokem.“⁴⁶ Filmaři platí Praze 1 10 Kč za metr čtvereční zabrané plochy a stejnou částku i Technické správě komunikací. K tomu za jednotlivé významné stavby jako je např. Karlův most se platí jednotná taxa 260 000 Kč na den.

V roce 2008 se v Praze konalo 550 záborových akcí, z toho 200 pro filmaře, ze kterých se vybralo okolo 3,5 mil. Kč. K této částce se přidala částka 435 000 Kč jako dary od filmařů. Tyto dary se jednotlivě lišily a byly dobrovolné. Z důvodu nezavedení povinného příspěvku do něj dobrovolně dalo příspěvek pouze 10% producentů. Podle nových pravidel, která vytvořili zástupci Asociace producentů v audiovizí spolu s úředníky městské části Praha 1 podle zkušeností s natáčením, a která představili 13. října 2009, budou do tohoto fondu povinně přispívat dalších 10 Kč za metry čtvereční. Vybrané peníze putují do tzv.

⁴⁶ (2009): Radnice Prahy 1 chce zprůhlednit pravidla pro filmová natáčení v centru. *Pražský deník*, str. 2. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.praha1.cz/cps/napsali-o-nas-3862.html>>.

bezpečnostního fondu, ze kterého se financuje např. obměna lokalit, kde se natáčelo, v podobě nových laviček, chodníků, osvětlení apod.⁴⁷

Film není spojen pouze s předváděním v kině, ale také v televizi. Televize, nejen veřejnoprávní, ale i komerční, si postupně uvědomily, že podporovat vznik filmu s diváckým potenciálem je pro ně výhodné. Většinou za koprodukcí v podobě poskytnutí zázemí a techniky dostávají výhradní právo uvádět film na svých kanálech. Bohužel problémem je zde opět otázka, jak umělecky hodnotné filmy z této podpory vznikají. Televize mají zájem přitáhnout co nejširší publikum, tedy vyrábět mainstreamové filmy. Umělecká stránka je pro ně sekundární. Valná většina filmů, které vznikly i díky podpoře tuzemských televizí, si vedla dobře v kinech a v televizi se tyto snímky staly nejsledovanějšími filmy dne. I z tohoto důvodu se díky podpoře televizí vyrábí stále více filmů.

---

⁴⁷ Chromý, Adam. (2009): Pro natáčení v centru Prahy existují jednotná pravidla. *Mediafax.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mediafax.cz/regiony/2941647-Pro-nataceni-v-centru-Prahy-existuji-jednotna-pravidla>>.

3. Podpora filmové kultury v České republice

V této části se budu zabývat podporou audiovizuálních děl, kam patří převážně hrané, ale i animované a dokumentární filmy. Budu se soustředit na podporu vzniku těchto filmů, jejich distribuci a propagaci. Jen okrajově se zmíním o podpoře filmových festivalů a přehlídek, stejně jako o technické podpoře pro kina spojené především s digitalizací, která má být ve většině Evropských zemí dokončena v roce 2013.

O podporu filmové kultury se snaží několik programů, fondů a nadací, které budou v práci postupně představeny. V ČR je hlavním podporovatelem Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie (SFPRČK). Tento fond však nedisponuje dostatkem finančních možností pro realizaci filmů a automaticky nepodporuje všechny žádosti. Z toho důvodu se řada tvůrců snaží hledat finanční podporu jinde v ČR, ale i mimo ni. Další příležitosti pro získání štedré finanční podpory jak pro výrobu filmů, tak jejich distribuci a propagaci nabízí Evropská unie (EU). Filmová díla, která vznikají v mezinárodní koprodukcí, mají možnost čerpat finance i z národních zdrojů jednotlivých zemí.

3.1. Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury ČR (dále MK) má přímý vliv na filmovou kulturu v České republice prostřednictvím SFPRČK. Tento fond podporující tuzemskou filmovou tvorbu, není však jediným, u kterého mohou být podávány žádosti. MK je zastřešujícím orgánem, který zřizuje i další podpůrné subjekty, které mají přímý vliv na českou filmovou kulturu u nás i v zahraničí. Například České filmové centrum (dále ČFC), které vzniklo pod Asociací producentů v audiovizí, je od roku 2007 financováno výhradně MK. ČFC se podílí na propagaci české tvorby na významných mezinárodních festivalech (Cannes, Berlín apod.) a pořádá přehlídky českých filmů (např. v Rakousku, Německu, Anglii, Kanadě apod.)

Obecně by cílem podpory neměla být snaha podporovat konkrétní díla nebo specifickou filmovou tvorbu, ale obecná snaha o vytvoření tuzemského kulturního zázemí, které by bylo různorodé a konkurenceschopné. Film je výsledkem umělecké činnosti, která je finančně velmi náročná. Právě u filmu lze ve většině případu rozpoznat, že produkce neměla dostatek finančních prostředků na výrobu a musela v některých oblastech šetřit (např. najímání nezkušených tvůrců, herců, neprofesionální technické zázemí, postprodukce apod.) V poslední době mají významnou roli při vzniku filmu nové technologie snímání obrazu, zvuku a trikové scény. Tyto nové technické prvky jsou finančně obzvláště náročné a nejvíce zatěžují rozpočty. Například u digitálně animovaných filmů, lze ihned rozpoznat omezené finanční možnosti nebo nevyhovující technologické zázemí společnosti, která se na výrobě trikových scén podílela. Při náročnějších technických projektech jsou tyto problémy

nejpatrnější - trikové scény vypadají a působí lacině, nerealisticky a při sledování filmu ruší výsledný dojem.⁴⁸

3.1.1. Systémy podpory filmové kultury v ČR

Systémy podpory mohou být přímé či nepřímé. V ČR šlo až do roku 2010 výhradně o podporu přímou, kdy byly filmovým produkcím po rozhodnutí SFPRČK přidělovány finanční prostředky formou účelové dotace nebo vratné půjčky. Tato selektivní podpora by měla být poskytována převážně z kulturních důvodů, tedy z důvodů, že bez této podpory by film nemohl vzniknout a po realizaci se neočekává, že film si na sebe prostřednictvím kinodistribuce vydělá, i když by se jednalo o kvalitní snímek. Vysoká finanční podpora je ve většině případů přiznávána projektům, které mají potenciál na komerční úspěch. Účelová dotace je poskytována ve většině případů žádostí o podporu. Návratná finanční výpomoc jen v případě, že rada fondu sezná, že film či projekt bude úspěšný nebo má dostatek finančních záruk.

V roce 2010 byl přijat Program podpory filmového průmyslu (PPFP). Možnost podpory filmové produkce se tímto programem rozšířila i o nepřímou finanční podporu, kdy producenti mohou požadovat navrácení 20%, respektive 30% vynaložených a uznaných prostředků na území ČR (více kapitola PPFP). Tato podpora byla přijata převážně z důvodu atraktivnosti českého trhu pro zahraniční produkce, ale mohou z něj čerpat i české produkce, a také tak často dělají (viz. Tabulka č. 6. Čerpání dotací z PPFP podle zemí).

MK podporuje i projekty, které svým zaměřením souvisí s filmovou kulturou, ale cílovým publikem jsou znevýhodněné skupiny občanů. Zde patří převážně skupiny se zdravotním postižením. Stát, respektive MK, přispívá na různé projekty jako např. vkládání českých titulků do českých filmů, výrobu filmů pro nevidomé apod. Filmy pro nevidomé jsou běžné filmy, které jdou do kinodistribuce, jen jsou navíc opatřeny komentářem, který popisuje děj, postavy a vše, co se na plátně objevuje (ulice, obzor, počasí apod.). Tento komentář umožňuje lidem se zrakovým postižením lépe pochopit děj a audiovizuální složku filmu. K nejznámějším českým výrobcům audio popisu filmů patří občanské sdružení Apogeum, které bylo založeno v roce 2002 a spolupracuje s řadou producentů a distribučních společností.⁴⁹

---

⁴⁸ Např. filmy jako *Kozí příběh - Pověsti staré Prahy* nebo *Saxána a Lexikon kouzel*. U druhého filmu dosáhl rozpočet částky 75 mil. Kč. SFPRČK na něj přispěl částkou 5 mil. Kč., přesto je výsledek trikových scén nezdařilý a působí velmi laciným dojmem. In: ČTK. (2011): *Saxána a Lexikon kouzel. České noviny.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskenoviny.cz/kultura/film/zpravy/saxana-a-lexikon-kouzel/677670>>.

⁴⁹ Partneři. *Apogeum*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.apogeum.info/docu.php?id=6>>.

Podpora výroby takovýchto doplňků filmů probíhá v samostatném výběrovém dotačním řízení v programu kulturních aktivit zdravotně postižených a seniorů,⁵⁰ nejedná se tedy o program SFPRČK. Podporováno je nejen vytváření komentářů pro nevidomé a titulků pro neslyšící, tlumočení do znakového jazyka, ale i projekty, které se touto problematikou zabývají, např. filmové festivaly (Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava, Filmový festival Jeden svět apod.) Podpora se může týkat i filmových klubů pro nevidomé či slabozraké, výroby filmů pro mentálně postižené apod. Pro rok 2012 byla v oblasti filmové kultury přiznána podpora pouze dvěma filmovým projektům v celkové výši 44 000 Kč z rozpočtu programu 3 684 000 Kč. Pro rok 2011 dostalo 350 000 Kč sdružení Apogeum na výrobu filmů pro nevidomé. Jednalo se pouze o jeden projekt z celkově 95 podpořených, které se zabývaly filmovou kulturou. Celková částka možných finančních podpor byla 5 589 000 Kč.⁵¹

Podporu pro zdravotně postižené ve filmové oblasti nabízí také Obor médií a audiovizuální média MK (OMA). V roce 2010 byly uděleny dotace z OMA na projekt *Dětská internetová televize pro neslyšící* částkou 300 000 Kč, stejnou částku dostala i v roce 2009. Projekt *Deaf film* – tvůrčí filmová laboratoř neslyšících studentů MTD a studentů FAMU získal 80 000 Kč. V roce 2009 získal *Severský filmový klub - (i pro neslyšící)* částku 80 000 Kč.⁵² Přesto filmové projekty pro zdravotně postižené nepatří k velkým žadatelům o podporu, a žádosti o takovou podporu jsou v menšině.

3.2. Podpora českých kin

Stát podporuje nejen tvorbu a výrobu filmu, ale snaží se podporovat např. také vzdělání ve filmové oblasti, filmová periodika nebo kina. Většina jednosálových kin v ČR je podporována ze strany státu, ať už na regionální či krajské úrovni, neboť samotná kina by si na svou činnost nevydělala. S vzrůstajícím vylepšováním technologií, a s tím spojeným promítáním obrazu ve 3D, vznikl požadavek na digitalizování i jednosálových kin. Digitalizace může těmto kinům přivést zpět diváky, kteří přešli z tradičních kin do multiplexů. Digitalizován nebude pouze obraz, ale i zvuk, a s tím spojený komfort pro diváky. Bohužel digitalizaci si nemohou některá kina dovolit z vlastních zdrojů, z toho důvodu se jim snaží finančně pomoci SFPRČK. Od roku 2008 vznikla pracovní skupina pro koordinaci digitalizace českých kin, která má pomoci majitelům kin s žádostmi o podporu a zaučení stávajících

---

⁵⁰ (2010): Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010-2014. *Vládní výbor*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/dokumenty/narodni-plan-vytvareni-rovnnych-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-na-obdobi-2010---2014-70026/>>.

⁵¹ Přehled přidělených dotací v programu na podporu kulturních aktivit zdravotně postižených občanů a seniorů v roce 2011 a 2012. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <www.mpsv.cz/files/clanky/8960/Zprava_NPPS_cerven2010.pdf>.

⁵² Výsledky výběrového dotačního řízení OMA pro rok 2009, 2010. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovizu/ granty-a-dotace/vysledky-vyberoveho-dotacniho-rizeni-oma-82884/>>.

promítačů na nové technologie.⁵³ Projekt podpory je plánován na období 2009-2012. Od roku 2013 se počítá s distribucí filmů převážně v digitální podobě.

Do počátku května 2012 bylo v ČR digitalizováno 319 kin z celkového počtu 429 klasických kin. Do konce roku zbývá digitalizovat jen 25,6% kin v ČR. Bohužel aktuální události s přijetím nového zákona o audiovizí podporu digitalizace kin dočasně přerušily. Na zatím posledním jednání rady byly podpořeny poslední žádosti až do té doby, než bude nový zákon definitivně přijat či nepřijat. Některá kina o digitalizaci nemají zájem a při plné distribuci filmů v digitální podobě pravděpodobně ukončí svou činnost nebo budou vysílat jen sporadicky.

Digitalizace není výhodná pouze pro majitele kin, ale i pro studia, která filmy vytváří. Tím, že obraz bude digitalizován a nebude již na filmových pásech, lze předejít i filmovému pirátství a nelegálnímu stahování. Jedním z návrhů je i to, že by do filmu byl vpraven digitální kód (vodoznak), který by nesl informaci o kinu, ve kterém se promítal. Tím by bylo snadno zjištělné, ve kterém kině a kdy došlo ke krádeži filmu.⁵⁴

SFPRČK by měl podpořit hlavně nákup projektoru a serveru pro projekci, která je pro menší kina velmi nákladná. SFPRČK ale nefinancuje celý projekt. Vynaloží pouze 50% nákladů, zbytek si musí kino zajistit samo. Podpora se soustředí na modernizace starších a zavedených kin v místech, kde občané nemají možnost si za digitálním obrazem dojít do multikin. ČR má celkem 26 multikin, která jsou soustředěna převážně ve velkých krajských městech. I přes relativně malý počet měla v roce 2011 podíl na návštěvnosti 66,7%, kdy je navštívilo 7 201 249 diváků.

Tabulka č. 7. Technický rozvoj a modernizace české kinematografie.

	2008	2009	2010	2011
	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie			
Celkový počet žádostí	23	58	49	41
Z toho podpořených žádostí	23	50	39	36
Výše podpory (v Kč)	14 068 200	49 310 000	29 200 000	23 300 000
Podíl	5%	17,61%	12,99%	10,96%

Zdroj MK.

⁵³ (2009): Přechod na digitální projekci obrazu a zvuku – digitalizace kin. OMA. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné na <<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/prechod-na-digitalni-projekce-obrazu-a-zvuku---digitalizace-kin-21417/>>.

⁵⁴ Tamtéž.

Hlavní důvod právě probíhající modernizace je fakt, že výhledově budou nejnovější filmy distribuovány právě na digitálních nosičích. Např. film *Avatar*, který se vysílal ve 3D byl distribuován pouze na digitálním nosiči. Film patřil k výrazným představitelům 3D filmu v multiplexech. Právě novinka v podobě 3D obrazu u některých filmů měla přilákat diváky od počítačů zpět do kin. Promítání 3D obrazu v malých jednosálových kinech bylo v době uvedení filmu (17. prosince 2009) v české kinodistribuci téměř nemožné. „Na konci roku 2009 již bylo registrováno 30 digitalizovaných sálů v 23 multikinech a 24 v klasických kinech, přičemž 52 z 54 sálů bylo kromě splnění standardů DCI vybaveno i stereoskopickou digitální projekcí. Již v roce nula podíl 3D digitálních projekcí na celkovém obratu kin dosáhl 13,5 %.“⁵⁵ S faktem, že dojde k digitalizaci filmů, souvisí i reálná hrozba záplavy filmy, které svou kvalitou nejsou na stejné úrovni. Díky tomu, že je výroba digitálního nosiče levnější než výroba filmového pásu, budou mít filmy určené výhradně pro nosiče DVD možnost dostat se do kina. Na druhé straně se k divákovi mohou dostat i nezávislé, nízkonákladové filmy, které měly problém s rozpočtem, a tudíž jsme je nemohli v kinech vidět.

Digitalizace kin nabízí i dosud nevídané možnosti, jak přitáhnout nové diváky do kin. V kině bude možné živě sledovat i koncerty, divadelní představení apod. Například na vyprodaný koncert nebo koncert v některém evropském městě mohou diváci zajít do vybraného kina, které jim na plátně zprostředkuje „podobný“ zážitek, jaká by měli z představení, kdyby se jej účastnili na místě. V ČR je takovýchto kin s potřebnou technikou zatím 10. V EU jich je celkem 110, z toho 70 v Německu. O takovou formu zážitku mají diváci zájem, což dokládá vyprodání některých takových představení v kinech.⁵⁶

Digitalizací bude ovlivněna i kvalita filmového promítání. Při klasickém promítání z filmového pásu se obraz opotřebovává. Postupně jsou na filmovém páse rozpoznatelné závady. Čím častěji se film promítá, tím více ztrácí na kvalitě. U digitální distribuce jsou všechny projekce totožné a nedochází k žádnému opotřebování. I archivace filmového pásu je problémová - na pás působí přírodní vlivy, musí mít stabilní teplotu apod. U digitalizace obrazu tento problém odpadá.

S archivací souvisí převod filmů z celuloidů na digitální pás, na který byly vyčleněny finanční prostředky. O tyto filmy, jejichž restauraci má na starost Národní filmový archiv,⁵⁷ mají zájem v zahraničí a jdou dobře na odbyt. Bohužel finanční prostředky, které byly

---

⁵⁵ Danielis, Aleš. (2010): Rok změny/Česká filmová distribuce 2009. *Cinepur*. Roč. 68. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://cinepur.cz/article.php?article=1820>>.

⁵⁶ Hrubá, Petra. (2012): Deset českých kin nabídne přímý přenos koncertu mezzosopranistky Magdaleny Kožené. *Mediafax.cz* [online, cit. 20. dubna 2012]. Dostupné z <<http://www.mediafax.cz/kultura/3998799-Deset-ceskych-kin-nabidne-primy-prenos-koncertu-mezzosopranistky-Magdaleny-Kozene>>.

⁵⁷ „Posláním Národního filmového archivu je shromažďování, ochrana, vědecké zpracování a využívání audiovizuálních archiválií, dokumentujících národní filmovou produkci, vznik a vývoj filmového umění, život českého národa a významné světové události.“ *NFA*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.nfa.cz/>>.

oficiálně schváleny, zatím nebyly poskytnuty. Tímto způsobem byly zatím zrestaurovány pouze filmy *Hoří má panenka* a *Markéta Lazarová* (od 7. prosince 2011 na DVD).

Digitalizace v zásadě znamená konec formy, jakou byly filmy v kinech promítány doposud. Většina promítačů v kinech je v pokročilém a důchodovém věku. Nově se musí naučit ovládat jinou techniku, než na kterou byli doposud zvyklí. Proto vznikl projekt *Nové kino* na vzdělání těchto osob, které se na provozu kina určitým způsobem podílejí. Tento projekt má za cíl tyto lidi vzdělat a ukázat jim nové možnosti digitální technologie.

3.3. Podpora filmových festivalů a přehlídek

Podpora ze strany SFPRČK pro filmové festivaly a přehlídky se většinou omezuje na propagaci. Například v roce 2011 byly podpořeny pouze festivaly, které žádaly podporu na propagaci, nikoli ty, které chtěly finančně vypomoci při tvorbě. Přehlídky mají i další omezení v podobě kalendářního roku. Pokud se festival/přehlídka odehrává ve dvou po sobě jdoucích letech, nemůže dosáhnout na podporu.

Od roku 2011 vydává SFPRČK zvláštní grant na podporu festivalů a distribuci hodnotných kinematografických děl. Pro rok 2012 mohly být přihlášky podávány pouze do konce roku 2011 (9. prosince 2011). Přehlídky nebo filmové festivaly se mohly konat pouze v roce 2012 a tento grant mohl finančně pomoci až formou podpory do 50 % nákladů.

Na druhou stranu se tento grant neshoduje s prohlášením SFPRČK o nedostatku financí na podporu festivalů, kdy filmové festivaly a přehlídky již nebudou prioritou rady.⁵⁸ S nedostatkem financí ve fondu souvisí digitalizace televizního vysílání v ČR (ukončení analogového pozemního vysílání), a s tím spojené příspěvky z České televize (ČT) do SFPRČK.⁵⁹

Podporovány jsou nejen filmové festivaly v ČR, ale i filmy vyslané na mezinárodní filmové festivaly v zahraničí a tzv. trhy (markety). Na trzích dochází k prodeji vysílacích licencí pro kina a televize v dalších zemích. Z těchto prodejů plynou další peníze pro producenty filmů. Podporu účasti na filmových marketech zajišťuje České filmové centrum (ČFC). Centrum bylo prvotně financováno Asociací producentů v audiovizí, od roku 2007 je financováno výhradně ze zdrojů ministerstva kultury. Propagace české kinematografie v zahraničí probíhá pomocí finanční podpory z SFPRČK prostřednictvím ČFC. Jedná se o podporu nejen českých filmů, ale i filmového průmyslu. ČFC se dělí na dvě kategorie:

---

⁵⁸(2010): Tisková zpráva SFPRČK. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy-64872/>>.

⁵⁹ Na základě zákona č. 304/2007 Sb., byla ČT stanovena od 1. ledna 2008 povinnost převádět z výnosů z reklamy částku 12,5 mil. Kč měsíčně (150 mil. Kč ročně) na účet SFPRČK. Tím se ČT stala nejvyšším finančním příspěvatelem. Od konce roku 2011 již tuto povinnost nemá.

1. Film Promotion, které se zabývá propagací českého filmu v zahraničí
2. Film Commission, které poskytuje servis příchozím zahraničním filmařům v ČR a propaguje ČR ve světě jako místo pro natáčení zahraničních filmů.

Pro tuto práci je důležitá aktivita ČFC v podobě propagační činnosti. Nejedná se o žádné finanční služby pro české producenty, ale prostřednictvím ČFC mohou tvůrci navazovat kontakty s potencionálními koproducenty nebo distributory v zahraničí. Důležitá je i snaha podporovat český film v podobě každoročních přehlídek nových českých filmů v zahraničí, nejen v EU ale i v Americe. Tím dochází k vytvoření fungujících distribučních sítí a zájmu o českou kinematografii.

4. Zahraniční produkce

Je pravděpodobné, že si jsou Češi vědomi faktu, že film a filmová výroba má v ČR dlouhou tradici. Zájem zahraničních filmařů o natáčení v ČR bohužel narážel dlouhá léta na naprostý nezájem české legislativy být zahraničním produkcím nápomocný, vycházet jim vstříc a snažit se je přilákat na další přidanou hodnotu ve formě jednoduché legislativy nebo filmových pobídek. Změna nastala v roce 2010 přijetím programu podpory filmového průmyslu.

4.1. Evropská úmluva o filmové koprodukci

Kulturní a národní diverzita je zapotřebí pro konkurenceschopnost v rámci evropských zemí. EU pamatuje na kulturní rozmanitost a pomocí koprodukce se jí snaží rozvíjet a finančně podporovat. Pro posílení spolupráce a zvýšení konkurenceschopnosti filmů vytvořených v Evropě vznikla Evropská úmluva o filmové koprodukce (European Convention on Cinematographic Co-Production, dále EUFK), která by měla tyto aktivity podporovat v rámci spolupráce zemí v EU. Úmluva vstoupila v platnost na základě článku 17 odst. 1 od 1. dubna 1994, ČR se k této úmluvě připojila 24. února 1997, a ta poté nabyla platnosti dne 1. června 1997. Úmluva upravuje hlavně vztahy mezi smluvními stranami a definuje koprodukci a práva na film při vícestanných vztazích.⁶⁰ Úmluva byla sjednána na základě předchozích zkušeností, kdy: „Všechny evropské státy měly uzavřené bilaterální nebo multilaterální koprodukční dohody, podle nichž musely být technické a tvůrčí přínosy v souladu s finančním vkladem.“⁶¹ Úmluva měla jednotlivé dohody sjednotit za vzniku jasně daných pravidel.

Základem EUFK je spolupráce alespoň tří koprodukčních zemí, které mohou následně požadovat podporu. Díky společné koprodukci může vzniknout tzv. evropské filmové dílo. Za takové se považuje to dílo, které získá alespoň 15 z 19 možných bodů v hodnocení tvůrců filmu. Body jsou přidělovány na základě národnosti tvůrců a podle odpracovaných dní na filmu. Např. režisér, scénárista a hlavní herci mohou získat maximálně 3 body, kameraman, architekt, střiháč bod jen jeden. Podporovány jsou všechny druhy filmu, přičemž na délce stopáže nezáleží, musí však být určeny pro distribuci v kinech.

Díky statusu evropské filmové dílo, mají tyto filmy právo na národní příspěvky v zemích původu koproducentů. Na základě této úmluvy: „Příspěvky poskytne každému koproducentu smluvní stát, v němž koproducent má sídlo, za podmínek a v mezích stanovených zákonnými a prováděcími předpisy platnými v této smluvní straně a v souladu s

---

⁶⁰ Státní kulturní politika na léta 2009 – 2014. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-4892/>>.

⁶¹ Jackelová, Anne. (2007): Evropský filmový průmysl. Illuminace. Roč. 1., str. 48.

ustanoveními této Úmluvy.⁶² Film může být tedy financován z různých národních programů, o které by jinak nemohl žádat.

4.2. Program podpory filmové kultury

Česká republika reagovala na odliv zahraniční produkce, který byl zmíněn výše a v roce 2010 zavedla filmové pobídky pro filmové štáby, které mají zájem natáčet v ČR. V Evropě se nejedná o ojedinělou iniciativu, která má za cíl přilákat zahraniční filmaře. Obdobné podmínky dříve zavedly např. Anglie, Francie, Irsko, Maďarsko ad. (celkem 11 zemí), které nabízejí finanční zvýhodnění pohybující se mezi 18-28% z celkového rozpočtu realizovaného filmu.

Zavedení tzv. filmových pobídek není závislé pouze na místních vládách jednotlivých zemí, ale musí být v souladu se smlouvami EU. V rámci EU totiž ČR podepsala *Smlouvu o fungování Evropské unie*, která: „Zakazuje podporu poskytovanou státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušovat hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.“⁶³ Evropská komise může, ale také nemusí podporu z tohoto zákazu vyjmout. Až po jejím schválení může v dané zemi podpora filmové produkce začít platit. Tím, že vláda jedné země bude určitou oblast dotovat, může ji výrazně zvýhodnit oproti jiné zemi. Proto se EU snaží podobným konkurenčním bojům předcházet.

V ČR byl Program podpory filmového průmyslu (PPFP) schválen usnesením vlády 19. října 2009 č. 1304, načež byl předložen Evropské komisi k posouzení v souladu s právem evropského společenství. 3. května vláda ČR schválila dodatek k programu⁶⁴ a 18. června jej schválila Evropská komise. Poté byl PPFP spuštěn a začal přijímat žádosti o podporu.

Účelem PPFP je podpora filmové produkce v ČR. Podpořeny jsou nejen české (národní) produkce, ale i zahraniční produkce natáčející u nás. Zvyšuje se konkurenceschopnost české kinematografie jak v evropském, tak světovém měřítku a do země začínají přijíždět filmové produkce, které by své filmy jinak natáčely v jiné zemi. Přijetím PPFP vzrostl meziročně objem proinvestovaných financí do oblasti filmu o 66,7 %.⁶⁵ Právě tato změna v chování filmařů, kdy pro ně v mnoha případech není důležité kde, ale spíše za kolik se film natočí,

⁶² (1997): Evropská úmluva o filmové koprodukcí. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=248>>.

⁶³ Smlouva o fungování evropské unie. Ustanovení čl. 107 odst. 1. *Vláda ČR*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.3.3.pdf>.

⁶⁴ Dodatek stanovil přechodný aplikační rámec Programu ode dne nabytí jeho účinnosti, tedy od 1. ledna 2010, do dne, ve kterém Evropská komise rozhodne o jeho souladu s právem EU. In. (2011): Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010. MK, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.pppf.cz/clanky/dokumenty.html>>.

⁶⁵ Bláhová, Jindřiška. (2012): Filmaři stojí frontu na Česko. Nejspíš marně. *Hospodářské noviny*, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.scribd.com/doc/87350781/Zpravy-z-%C4%8Deske-kultury-za-posledni-t%C3%BDden-B%C5%99ezen-Duben-2012#outer_page_11>.

přivádí evropské země k úvahám nabízet filmovým produkcím co nejvyšší finanční podporu. I z toho důvodu budou od roku 2013 v podpůrných systémech pro filmové pobídky jasně stanovená pravidla. Je zvažována možnost, že by podpora mohla u jednotlivých projektů dosáhnout jen do omezené výše. Další možností by mohlo být, že při podpoře nad určitou hranici by částka přesahující tuto hodnotu byla vratná v závislosti na úspěchu filmu v kinech či v případě seriálu v televizi.⁶⁶

Omezený rozpočet PPFPP v ČR neláká tolik zahraničních filmařů jako v jiných zemích. Např. v sousedním Německu, kterým se český systém nechal inspirovat při zavedení PPFPP, utratily zahraniční produkce v roce 2011 4,94 mld. Kč. V Maďarsku, které patří k hlavním konkurentům ČR při ucházení se o možnost hostit natáčení hollywoodských velkofilmů, byla útrata 6,49 mld. Kč. V ČR zahraniční filmaři utratili „pouze“ 1,3 mld. Kč.⁶⁷ V rámci zvýšení konkurenceschopnosti by bylo záhodno stávající rozpočet programu navýšit, abychom se přiblížili výše zmíněným evropským zemím.

V ČR plynou do programu peníze ze státního rozpočtu prostřednictvím MK, tudíž musí být finanční objem každoročně schvalován vládou ČR. Tato částka se postupně zvyšuje, stejně jako počet žádostí o podporu. V roce 2010 bylo podpořeno 21 žádostí z 38 podaných. Nejvyšší částku z českých filmů obdržel film *Odcházení* – 7 001 900 Kč. 15 projektů vzniklo v mezinárodní koprodukcí a celkově si rozdělily 151 478 700 Kč. Nejvyšší částku, 40 075 773 Kč, dostal americký velkofilm *Mission: Impossible – Ghost Protocol*, který v ČR prokazatelně utratil 201 255 787 Kč. U filmu *Lidice*, který vznikl v koprodukcí se Slovenskem, dosahovala útrata produkce 42 364 184 Kč. Dostal však „pouze“ 8 472 836 Kč, což bylo 16,5% z možných 20%, na které mohl v rámci programu dosáhnout. Rozdíl činil 1 474 436 Kč.

Tabulka č. 8. Čerpání dotací z PPFPP podle zemí.

	2010	Výše podpory	Podíl	2011	Výše podpory	Podíl
ČR	6	26 175 900	14,7%	15	51 877 000	28%
ČR + EU	12	99 653 400	56,1%	11	62 443 400	33,6%
ČR + USA	1	40 075 800	22,6%	4	66 673 900	36%
ČR + ASIE	2	11 749 500	6,6%	1	4 390 600	2,4%
Celkem	21	177 654 600	100%	31	185 384 900	100%

Zdroj PPFPP.

⁶⁶ Posouzení státní podpory filmů a dalších audiovizuálních děl. *Evropská komise*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/competition/consultations/2011_state_aid_films/issues_paper_cs.pdf>.

⁶⁷ Bláhová, Jindřiška. (2012): Filmaři stojí frontu na Česko. Nejspíš marně. *Hospodářské noviny*, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.scribd.com/doc/87350781/Zpravy-z-%C4%8Deske-kultery-za-posledni-t%C3%BDden-B%C5%99ezen-Duben-2012#outer_page_11>.

V roce 2011 bylo podpořeno 31 nových žádostí ze 49. Čistě českých produkcí bylo již 15 a obdržely celkově 51 877 000 Kč. 16 filmů vzniklo v koprodukcí a získaly 129 117 300 Kč

Nejvyšší částku pro český film, 8 360 800 Kč, získal film *Hranaři*, s útratou 41 967 822 Kč. Nejvyšší částku získal americký seriál *Missing* – 66 295 800 Kč. Částka odpovídala podpoře zhruba 17% za vynaložených 382 010 414 Kč.⁶⁸ Procentuálně byla podpora již 38,5% pro výhradně české filmy a 61,5% pro koprodukční projekty. Dá se tedy tvrdit, že program splnil své cíle. Podpořil mezinárodní evropskou spolupráci a konkurenceschopnost našich filmařů.

Pro rok 2012 byl schválen rozpočet ve výši 300 mil. Kč, ale již 2. ledna byl program vyčerpán. 1. února byl příjem žádostí zastaven, do té doby se však přihlásilo tolik žádostí, že s vyplácením podpory bude pravděpodobně problém.⁶⁹ Filmaři ve svých žádostech požadují 900 mil. Kč, které PPFp nemá. Kdyby je stát přesto dokázal uspokojit, proinvestovalo by se v ČR v tomto roce 4,5 mld. Kč a návratnost by byla odhadem přes 130%.⁷⁰ Existuje jen jedna možnost, jak toho dosáhnout, a to navýšit rozpočet programu. V květnu 2012 by měla ministryně kultury Alena Hanáková požádat vládu o navýšení programu o dalších 500 mil. Kč.⁷¹ Pokud jej vláda neschválí, bude se program pravděpodobně muset uchýlit k snížení podpory vyjádřené procentuálně z prostředků vynaložených v ČR. Tím by se návratnost z proinvestovaných financí rapidně snížila.

V případě, že by v programu na konci roku zůstaly nějaké finanční prostředky (což se zatím nestalo), by nedošlo k přičtení této částky do rozpočtu pro další kalendářní rok. Musely by být navraceny zpět do státního rozpočtu.

Nevýhodou PPFp je omezený rozpočet pro podporu. Názorným příkladem toho, že u nás mají zahraniční společnosti zájem natáčet své filmy, může být nedávné vládní schválení 300 mil. Kč na podporu zahraničních produkcí. Výše této částky je naprosto nedostatečná. Dokazuje to i návrh nové ministryně kultury, která žádá o dalších 500 mil. Kč. Hollywoodský velkofilm jako např. *Mission: Impossible – Ghost Protocol* utratil v Praze okolo 450 mil. Kč. Uznané náklady, které byly prokazatelně utraceny, dosáhly částky přes 200 mil. Kč. Produkční společnosti bylo vráceno něco málo přes 40 mil. Kč. Z toho vyplývá, že podobná produkce by schválených 300 mil. Kč byla schopna vyčerpat za 7 filmových projektů a na české filmy by z hlediska financí z programu podpory nic nezbylo.

⁶⁸ Seznam vyplacených dotací 2010, 2011. PPFp. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ppfp.cz/clanky/seznamy.html>>.

⁶⁹ Vývoj přijatých žádostí 2010 – 38, 2011 – 49, 2012 – 73. PPFp. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ppfp.cz/clanky/aktuality.html>>.

⁷⁰ Bláhová, Jindřiška. (2012): Filmaři stojí frontu na Česko. Nejspíš marně. *Hospodářské noviny*, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.scribd.com/doc/87350781/Zpravy-z-%C4%8Deske-kultury-za-posledni-t%C3%BDden-B%C5%99ezen-Duben-2012#outer_page_11>.

⁷¹ ČTK. (2012): Víc peněz pro filmový průmysl a práce pro Čechy. *Respekt.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://respekt.ihned.cz/respekt-dj/c1-55219980-dj-ctvrtek-29-3-2012>>.

O nedostatečné výši objemu finančních pobídek hovoří i Ludmila Claussová z České filmové komise. "V tuto chvíli registrujeme poptávku filmařů, která by vyčerpala prostředky programu i v objemu 5 mld. Kč."⁷²

Na druhou stranu by mohlo poněkud paradoxně dojít k situaci, kdy by vysoký počet zahraničních produkcí odlákával vyššími platy zkušené filmaře od produkcí domácích, které by pak neměli k dispozici dostatek zkušených profesionálů. Teoreticky by mohlo dojít k tomu, že se u nás přestanou v hojném počtu natáčet české filmy. Tuto teorii však vyvrací filmové pobídky v Maďarsku, kde se před schválením vyrobilo v průměru stejné množství filmů jako po schválení v roce 2004.⁷³

Podpora PPFPP je poskytována formou finanční dotace na kompenzaci části vynaložených nákladů při realizaci filmových projektů (přípravu natáčení, samotnou výrobu i následnou likvidaci výroby). Program nepodporuje počáteční fázi projektu – tedy vývoj námětu, ale ani poslední fázi, distribuci nebo propagaci. Žádosti hodnotí programová rada, která má pět členů. V současné době (duben 2012) jsou členové pouze tři. Radu jmenuje a odvolává ministr kultury a tato rada je mu odpovědná.

O podporu může žádat producent nebo koproducent filmu, který je určen pro distribuci v kinech nebo v televizích. Podpora se vztahuje také na realizaci seriálů. V roce 2010 a 2011 byl v ČR realizován např. seriál *Borgiové*.⁷⁴ Žadatel nemusí pocházet z ČR ani EU, ale případná podpora bude vyplacena pouze subjektu, který má stálou pobočku na území ČR. Proto se doporučuje, aby žádost podával český koproducent. Případnou podporu lze kombinovat i s jinými českými podpůrnými programy nebo fondy, ale veřejná podpora na projekt nemůže přesáhnout 50% realizačních nákladů. V takovém případě by projekt neměl na podporu z PPFPP nárok. Např. ČT se může na výrobě filmu podílet jako koproducent, ale pouze v případě, že finanční prostředky budou pocházet z její podnikatelské činnosti. Nemůže finančně podpořit projekty z finančních prostředků na hlavní činnost ČT, protože by se jednalo o veřejnou podporu, a na projekt by se vztahovalo stejné omezení podpory do 50%.

---

⁷² ČTK. (2011): Brad Pitt bude zklamaný, na filmové pobídky půjde asi jen 300 milionů. *Idnes.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://kultura.idnes.cz/brad-pitt-bude-zklamany-na-filmove-pobidky-pujde-asi-jen-300-milionu-1cd-/filmvideo.aspx?c=A111004_125549_filmvideo_tt>.

⁷³ Filmy 2000 – 2010. *Film union Hungary*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://filmunio.hu/en/films.html>>.

⁷⁴ Tento seriál vznikl ve francouzské koprodukci a prokazatelně utratil v ČR více jak 131 mil. Kč. Seznam vyplacených dotací 2010. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ppfpp.cz/clanky/seznamy.html>>.

Podpora je vázána na uznatelné náklady, které produkce prokazatelně utratila při výrobě filmu. Dělí se na dvě kategorie:

A) České uznatelné náklady

Především se jedná o úhrady za služby (mzdy, platy, poplatky). Ty se do rozpočtu ČR vrátí ve formě zvýšených odvodů přímých a nepřímých daní. 20% rozpočtu může, ale nemusí, být utraceno v jiné zemi, přesto se uznané náklady budou vždy vypočítávat z maximálně 80% realizačního rozpočtu.

Podmínkou pro finanční podporu je i splnění minimální výše českých uznatelných nákladů:

1. Hraný, animovaný film určený pro distribuci v kinech nebo hraný, dokumentární a animovaný film určený pro vysílání v televizi musí utratit 15 mil. Kč
2. Dokumentární film určený pro distribuci v kinech 3 mil. Kč
3. Hraný nebo animovaný televizní seriál 10 mil. Kč.

B) Mezinárodní uznatelné náklady

Zde patří především honoráře vyplacené hercům a členům štábu, kteří nemají trvalý pobyt na území ČR, a tudíž v ČR neodvádí daně.

Dotace je omezena do výše 20% českých uznatelných nákladů a 10% mezinárodních. Znamená to tedy, že producent může po sečtení získat zpět až 30% uznatelných nákladů z 80% celkového rozpočtu. Dotace jsou vyplaceny zpětně - poté, co filmová produkce proinvestuje své vlastní finanční prostředky a provede audit těchto vynaložených prostředků. Jedná se tak o ochranu před případným zneužitím finančních prostředků oproti většině klasických podpůrných programů, které jsou vyplaceny před nebo v průběhu realizace projektu.

Součástí žádosti o dotaci z PPF je i vyplnění kulturního testu. Tento test má zaručit, že výsledný film bude mít spojitost s ČR. Cílem přilákání zahraničních filmových společností není výhradně a pouze možný finanční zisk (v roce 2011 program vykázal návratnost 118% vynaložených finančních prostředků), dalšími cíli je například i zapojení českých pracovníků na natáčení v ČR či samotná propagace ČR.⁷⁵

Projekt se posuzuje také podle obsahu, který musí být v souladu s příslušnými předpisy EU.⁷⁶ Kritéria se dělí na kulturní a výrobní, za ně se získávají body, podle kterých se následně posuzuje, zda projekt obdrží dotaci. Podle kulturních kritérií by z filmu měla být patrná buď

⁷⁵ V žádném případě by nemělo dojít k 1. případu u rozeznávání tří typů koprodukční spolupráce (viz. výše).

⁷⁶ (2002): Sdělení Komise radě, Evropskému parlamentu, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k některým právním aspektům týkajících se kinematografických děl a jiných audiovizuálních děl. *Úřední věstník*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.pfp.cz/clanky/dokumenty.html>>.

česká, nebo evropská kulturní tradice, film by měl být např. založen na příběhu, osobě, historii apod., která je spjatá s ČR nebo EU. Výrobní kritéria jsou bodově ohodnocena za podíl českých občanů nebo občanů některých evropských států na výrobě (např. producenti, kameramani, scénáristé, herci atd.). Tím program pomáhá zaměstnávat filmové odborníky z ČR a evropských zemí. Bodové ohodnocení mohou producenti získat také za využití českých poskytovatelů služeb, natáčení v českých lokacích nebo studiích, využití postprodukce nebo české jazykové verze. Tím je nepřímo podporován regionální rozvoj, malé a střední podniky, drobní živnostníci atd. Projekt může získat další body za novátorský způsob rozvoje daného žánru. V rámci testu může projekt získat až 46 bodů, ale pro registraci do PFPF je nutné překonat pouze 23 bodovou hranici, tedy získat 50%.

Registrace projektu je pouze první fází ze tří. Registrace, mimo splnění podmínek kulturního testu, vyžaduje záruku zajištění minimálně 75% celkových realizačních nákladů. V druhé fázi se zjišťuje předpokládaná výše dotace a ekonomické aspekty proveditelnosti projektu. Jestliže je v této fázi projekt zaevidován, sníží se disponibilní finanční prostředky, které má program vyčleněné na realizaci všech projektů o částku předpokládané výše dotace.⁷⁷ Producent, který o dotaci žádá, může před podáním žádosti nahlédnout do registračního seznamu projektů PFPF a zjistit jeho aktuální výši.

Při rozdělování dotací se uplatňuje systém, podle něž kdo dřív požádá, má větší šanci na dotaci. Tento způsob udělování dotace je uplatňován proto, že PFPF nemá ambice posuzovat vhodnost jednotlivého projektu oproti jiným. V poslední třetí fázi jsou posuzovány všechny předpoklady pro poskytnutí dotace a stanovuje se její konkrétní výše.

V případě, že projekt v kterékoliv fázi neuspěl, dostane od rady zdůvodnění. Producent má poté možnost se u příštího projektu vyvarovat zmíněných chyb. Na stejný projekt nemůže být o dotaci žádáno znovu.

---

⁷⁷ To znamená, že fond např. na začátku roku 2011 hospodařil s 300 mil. Kč. Projekt po něm žádá 10 mil. Kč, takže program má již pouze 290 mil. Kč pro další projekty. Výše disponibilních prostředků je veřejně přístupná.

5. Oblasti podpory filmu

Výroba filmu patří k velmi složitým výrobním procesům. Některé filmy jsou více náročné než jiné. Např. historické velkofilmy jsou komplikované co do organizačních požadavků, animované pro technickou náročnost, dokumentární pro náročnost časovou atd. - všechny ale spojuje stejný výrobní proces. Od prvotního námětu na film, přes jeho realizaci, až po uvedení v kině může uplynout v některých případech i několik let, či nemusí k realizaci filmu dojít vůbec a filmový námět skončí v zapomnění. Výroba filmu je náročná množstvím lidí, kteří se na výrobě podílejí, záleží zejména na filmové infrastruktuře, technice, službách apod. To, jestli bude daný film realizován, závisí na několika faktorech. Tím nejdůležitějším v posledních letech již není samotný obsah filmu, ale to, zda bude mít projekt dostatek finančních prostředků. Jak jsem již na počátku práce uvedl, výroba filmů je z 60% financována z veřejných zdrojů. V následující kapitole popíšu, jakými možnostmi čerpat z těchto zdrojů filmaři disponují, jaké mají české filmy úspěch v získávání těchto prostředků, a jak jsou na tom v tomto ohledu jiné země.

Fondy a programy pro podporu vzniku filmů jsou navzájem propojené. Producent filmu⁷⁸ může požádat o finanční příspěvek, grant nebo dotaci na kterýkoliv program, pokud splní podmínky, které jsou tímto programem nastaveny. Tím, že je výroba filmů rozdělena do několika oblastí, může požadovat podporu na jednotlivé části i vzájemně kombinovat oblasti podpory jednotlivých programů. Na jednu výrobní oblast může požádat všechny programy, které se na ni vypisují. V žádostech se dokonce uvádí, u kterých programů bylo o podporu požádáno, a jak daný projekt finančně podpořili. Některé programy se však vzájemně kombinovat nemohou, i když na sebe navzájem navazují. Jedná se např. o programy MEDIA a Eurimages. Jestliže filmový projekt čerpá z programu MEDIA, už nemůže čerpat z programu Eurimages, i kdyby se jednalo o jinou oblast výroby.

Fondy a programy by v zásadě měly pomáhat financovat filmy, které by bez podpory nevznikly a které ani po realizaci nemají reálné šance, že se peníze vynaložené na film vrátí. Např. SPRFČK nemá nastaven způsob rozdělování finančních příspěvků podle jasně daných pravidel. Nejjednodušším způsobem by bylo rozdělit finanční prostředky na podporu pro komerční a alternativní tvorbu. To ostatně vyšlo z doporučení v Koncepti podpory a rozvoje České kinematografie 2011-2016, kde se doporučuje: „Vzhledem k omezené velikosti

---

⁷⁸Role producenta: nejen shromažďování finančních prostředků k realizaci filmových projektů, ale čím dál tím častěji i tvůrčí činnost. „Producent často postupuje na základě konzultace s režisérem, nese zodpovědnost za skloubení scénáře, obsazení a výrobního štábu. Také dohlíží na plynulý průběh výrobních prací při natáčení a ručí za dodání dokončeného filmu distributorovi.“ In. Jackelová, Anne. (2007): Evropský filmový průmysl. *Illuminace*. Roč. 1., str. 22.

českého trhu by stát neměl rezignovat ani na podporu domácí komerční tvorby, ale měla by mít jiná kritéria a neměla by být dávána do protikladu s kritérii alternativními.“⁷⁹

Fond může být z jiného hlediska rozdělen např. i na výrobu pro dospělé a pro děti (takto rozdělený fond má např. Dánsko). V ČR je má produkce dětského filmu silnou tradici. Bohužel v posledních letech se veškerá dětská tvorba⁸⁰ orientuje spíše na animované večerníčky, přičemž filmy pro děti se v kinech objevují jen málo. V roce 2010 mělo premiéru 5 českých filmů pro děti a mládež, z toho 2 byl animované. V roce 2011 byly 4 hrané a 2 animované.

5.1. Předprodukce

V této fázi se rozhoduje, jaký film (krátký nebo celovečerní film, hraný, animovaný nebo dokumentární film) se bude připravovat, a podle toho se začíná rozhodovat o námětu a žánru filmu. Producent filmu najímá scénáristu s návrhem filmové povídky, nebo již připraveným scénářem. Postupně se k projektu začíná najímat režisér, hlavní kameraman a herci. Scénář se různě upravuje, aby byl realizovatelný, ale také z důvodu dostatečné atraktivity pro potencionální diváky. Tato fáze vývoje nebo tvorby nemá přesně stanovenou, co vše do ní spadá. Není to problém jen ČR, ale i ostatních evropských zemí. „V Evropě se názory na to, co spadá do fáze vývoje, různí, a to nikoli pouze podle jednotlivých teritorií, nýbrž i mezi konkrétními producenty či projekty.“⁸¹ Obecně lze říci, že sem patří napsání scénáře, vyhledávání partnerů, vypracování plánu finančního zabezpečení produkce a naplánování marketingu a distribuce.“

Už v této oblasti příprav mohou producenti žádat o finanční podporu. Žádost se hodnotí na základě předloženého scénáře, návrhu na realizaci a finančního krytí projektu. Důležitý je také samotný žadatel, přihlíží se totiž k jeho zkušenostem s realizací obdobných projektů a s daným programem. U některých podpůrných programů (většinou českých) je kritizována netransparentnost procesu podpory pro veřejnost, neplatí to však pouze v oblasti tvorby, ale ve všech oblastech podpory filmu.⁸² Kritika padá na důvody rozhodnutí, na to zda byl daný film finančně podpořen či nikoli, atd. Např. SFPRČK své rozhodnutí o udělení či neudělení podpory nijak nezduodňuje, a zamítnutý uchazeč tak nemá šanci zjistit, z jakého důvodu mu dotace nebyla přislíbena. Je mu pouze zasláno sdělení o neudělení dotace bez odborného posudku.⁸³ Evropské programy jsou již sdílnější a žadatelé zasílají i vyjádření, z jakého důvodu

⁷⁹ Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011 – 2016, MK, str. 55. [online, cit. 8. 1. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Koncepce-podpory-a-rozvoje-ceske-kinematografie-2011---2016.pdf>>.

⁸⁰ Filmy patřící do této skupiny jsou určeny pro děti a mládež a nemají v kinech žádné věkové omezení.

⁸¹ Jackelová, Anne. (2007): Evropský filmový průmysl. *Iluminace*. Roč. 1., str. 16.

⁸² Transparency international vyzývá k nastavení jasných pravidel pro filmové dotace. [online, cit. 3. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.transparency.cz/tic-vyzyva-k-nastaveni-jasných-pravidel-filmové-dotace/>>

⁸³ Dědečková, Jana. (2010): Jiří Svoboda: Důsledek volných pravidel. *Virtually*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://virtually.cz/archiv.php/a.map?art=6252>>.

podporu dostal nebo nedostal. Nedostatky může doplnit a v dalším výběrovém kole může žádost znovu na stejný projekt předložit.

Pokud filmový projekt dostane příspěvek na tvorbu, neznamená to ještě, že projekt bude skutečně realizován. Projekt, navzdory svým kvalitám, které byly komisí uznány (ať již z jakýchkoliv důvodů), nemusí nalézt dostatek finančních prostředků na realizaci samotné výroby.⁸⁴ Může se také stát, že podpořený projekt bude realizován až za několik let od udělení podpory.

Tabulka č. 9. Podpora tvorby filmů.

	2008	2009	2010	2011
	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie			
Celkový počet žádostí	19	19	27	23
Z toho podpořených žádostí	10	18	17	15
Výše podpory (v Kč)	2 250 000	3 815 000	3 768 000	4 900 000
Podíl	1%	1,36%	1,68%	2,30%

	Program MEDIA ⁸⁵			
Celkový počet žádostí				
Z toho podpořených žádostí	8	4	6	8
Výše podpory (v Kč)*	5 700 325 ⁸⁶	9 355 900	14 268 825	8 781 250
Podíl	14%	20%	28%	16%

Zdroj MK a Mediadesk.

5.1.1. Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie

V ČR mohou české filmy žádat o příspěvek na tvorbu ze Státního fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie. Fond byl zřízen zákonem č. 241/1992 Sb., o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie. Účinnosti fond nabyl 1. července 1992 a správa fondu je pod ministerstvem kultury. Rozhodujícím orgánem fondu je Rada fondu předsedou ministrem kultury. Rada rozhoduje, jestli danému projektu přidělí, či nepřidělí finanční příspěvek, případně konkrétní výši příspěvku. V radě fondu může zasedat nejvýše 13 členů, ale ve většině případů je členů méně. Např. v roce 2008 v něm zasedalo pouze 7 členů. Od roku 2012 je členů opět 13. Členové rady by se měli scházet minimálně

⁸⁴ Projekt může být pozastaven z důvodu neaktuálnosti, podobném projektu ve výrobě, nebo spory mezi tvůrci a autorem apod.

⁸⁵ Přepočteno z EUR (1EUR=25Kč).

⁸⁶ V roce 2008 bylo při tvorbě filmů vynaloženo dalších 625 000 Kč na interactive works, což činilo 1% z programu podpory MEDIA.

čtyřikrát ročně, ve skutečnosti se však schází častěji k tomu, aby o podaných žádostech hlasovali. Výše dotace, o kterou je žádáno, výše přiznané částky i výsledek hlasování jsou veřejné. Bohužel důvody pro zamítnutí nebo důvody přiznané výše dotace jsou utajeny stejně jako forma hlasování, která probíhá formou anonymních lístků. Proti rozhodnutí se již není možné odvolat. U přiznané dotace je blíže specifikováno, na kterou oblast filmu (tvorbu, výrobu, produkci apod.) musí být použita, převod na jinou oblast je zakázán. Poživatel podpory musí po použití finančních prostředků předložit vyúčtování, jak a kdy byla podpora přesně použita.

Okruh tvorby není SFPRČK přímo definovaný, a bohužel dochází k tomu, že se pod tímto okruhem obecně míní jen tvorba scénáře, nikoli samotný vývoj projektu. V samotné žádosti však lze požádat pouze o podporu na scénář nebo na vývoj, popřípadě obojí. Vývoj projektu můžeme chápat jako zajištění autorských práv, literární a další příprava pro vznik scénáře, obhlídky, casting, finanční plán pro zajištění financí a služeb apod.

SFPRČK podporuje projekty formou účelové dotace, návratné finanční výpomoci, či formou půjčky. Pokud bude schválen nový zákon o kinematografii, fond začne poskytovat dotace a dotace s podílem na zisku.⁸⁷ Pro oblast tvorby se většinou jedná o účelovou dotaci, která se v roce 2012 pohybuje v částkách 100, 200 a 300 000 Kč na jednotlivé projekty.

Rada fondu by měla při posuzování žádostí přihlídnout k expertním analýzám a zaměřit se na kulturní přínos daného projektu, jeho uměleckou hodnotu a posílení identity české kinematografie.⁸⁸ Bohužel v praxi bývá podpora přiznávána podle profilů žadatelů a výsledný projekt již nebývá nijak s radou konfrontován. Rada nestojí o zpětnou vazbu od podpořeného projektu, neřeší, zda byl film úspěšný v kinech, získal nějaké ocenění, či se jednalo o významný kulturní počin spjatý s ČR a její kulturou.⁸⁹

Fond bohužel přiděluje na oblast tvorby nejmenší procento finančního příspěvku. V roce 2011 bylo požádáno o 22 podpor na tvorbu filmového díla. Z toho bylo 8 odmítnuto a zbývajícím 14 žádostem bylo vydáno 4,7 mil. Kč z celkové finanční sumy 191 345 000 Kč, která šla na podporu jiných oblastí a filmových projektů,⁹⁰ což je pouze 2,5%. Výraznou podporu obdržela společnost První veřejnoprávní s.r.o., která dostala v roce 2011 na tvorbu filmového cyklu *Leoš 5 ½* netypicky vysokou podporu ve výši 1 mil. Kč. Podpora se však vztahuje na celý cyklus snímků včetně jednoho hraného a několika dokumentárních filmů, které by měly být realizovány do roku 2014. Bez tohoto dlouhodobého projektu by podpora filmové tvorby byla pouze 1,9%.

---

⁸⁷Zákon o audiovizi. MK. [online, cit. 14. 5. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/media-a-audiovize/kinematografie/Navrh-zakona-o-audiovizi.pdf>>.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹Dědečková, Jana. (2010): Jiří Svoboda: Důsledek volných pravidel. *Virtually*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://virtually.cz/archiv.php/a.map?art=6252>>.

⁹⁰ Do celkových finančních možností nezapočítávám prostředky věnované do technického rozvoje kin.

Do března roku 2012 byla podpora přislíbena 91 žádostem. Pro podporu tvorby požádalo 13 projektů a 9 bylo vyhověno v prozatímní výši 1,4 mil. Kč. Z celkového finančního balíku 75,6 mil. Kč⁹¹ pro výrobu filmů se jedná pouze o 1,85% při 10% podílu žádostí.

5.1.2. Filmová nadace RWE & Barrandov Studio

V ČR mohou producenti o podporu na oblast tvorby žádat také u nadace Filmové nadace RWE & Barrandov Studio (dále nadace RWE). Nadace RWE působí od roku 2006 a klade důraz na literární tvorbu pro film (podpora autorské tvorby, původních námětů, povídek a scénářů apod.). Zájemci mohou získat od 20 do 200 000 Kč na vytvoření, úpravu nebo dokončení literárního díla. Počet žadatelů se každoročně zvyšuje a stává se, že se jednoho výběrového kola účastní více než sto. Podporu však dostane jen několik z nich, většinou okolo 5%. Předložené žádosti hodnotí výbor nadace, který podléhá schválení správní radou. Hodnotí se nejen umělecké kvality, ale i možnost realizace v českých podmínkách. Tento důraz je důležitý v tom, že nadace má zájem, aby oceněné projekty byly skutečně realizovány. Jedná se jak o podporu filmů s ambicemi dostat se do kinodistribuce, ale i televizní tvorbu. Finanční podpora na realizaci byla od počátku zaměřena na hraný film, posléze se rozšířila i na seriály a od roku 2009 může být žádáno o podporu na televizní tvorbu. Televizní tvorba je však omezena stopáží do 50 min.

Tvůrce přikládá k žádosti i tzv. explikaci. Jedná se o návrh, jaké dílo by z literárního návrhu po realizaci mělo vzniknout.⁹² Za podporu, kterou nadace RWE uděluje, získává na dílo opční právo. Tím je přednostně dílo nabídnuto zřizovateli nadace Barrandov Studio nebo Barrandov televizní studio. Prostřednictvím nadace RWE jsou vyhledáváni zájemci o realizaci literárního projektu. Bohužel realizace projektů trvá déle. V prvním kole v roce 2006 bylo celkem 84 žadatelů (49 povídek a 32 filmových scénářů), mezi které se rozdělilo 800 000 Kč. Žadatelé byli hodnoceni pěti odborníky, kteří se zaměřovali na specifické oblasti. Nakonec byly vybrány 3 projekty. Z těchto prvotních podpořených projektů byl zatím realizován pouze film *Hlava, ruce, srdce*.⁹³ Společně s filmem *Poupata*, podpořeným v roce 2008, který se v kinech objevil 15. prosince 2011, se jedná o jediné dva filmy, které byly realizovány pro kinodistribuci. Filmový projekt *K moři*, který byl schválen v prvním kole 2006, je stále ve výrobě.

---

⁹¹ Do celkových finančních možností nezapočítávám prostředky věnované do technického rozvoje kin.

⁹² Charakteristika žánru, divácká cílová skupina a další věci, na které klade autor zvláštní důraz. U seriálu dějová linie a předpokládaný počet dílů. In. Pravidla pro poskytování nadačních příspěvků. *Nadace RWE*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.filmovanadace.cz/pravidla>>.

⁹³ Prvním podpořeným projektem byl podle scénáře Davida Jařaba film *Hlava, ruce, srdce*. Ten dostal za filmovou povídku 100 000 Kč hned v prvním výběrovém kole v roce 2006. Hotové dílo doputovalo do českých kin až 18. listopadu 2010. In. Tiskové zprávy. *Nadace RWE*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmovanadace.cz/tiskove_zpravy>.

5.1.3. Nadace český literární fond

Příspěvatelem v oblasti podpory tvorby v ČR je i Nadace český literární fond. S ohledem na to, že výroba filmu se pohybuje okolo 25-30 mil. Kč, je tato podpora víceméně zanedbatelná. Přesto se jedná ve fázi výroby o finanční podporu, která může tvůrci scénáře usnadnit práci. Systém podpor je rozdělen do 3 základních oblastí. Pro tuto práci je nejdůležitější fond dramatické tvorby.⁹⁴ Ta se dále dělí na divadlo a rozhlas, film a televizi, výkonné umělce a performing art. Nadace se snaží podporovat nekomerční aktivity a podporovat tvůrčí činnosti v oblasti kultury. V oblasti filmu se jedná převážně o podporu dokumentárních filmů. Ty jsou podporovány formou příspěvků z každoročně vyhlášeného programu. Z fondu může být udělena dotace formou grantu nebo stipendia. Grant je určen pro první vydání teoretické literatury v oblasti filmového umění. Stipendia poté na vytvoření scénáře dokumentárního filmu zásadního společenského dosahu. Tento nadační program dále na projektu nespolupracuje na rozdíl od nadace RWE, která se aktivně angažuje do realizace a která má určitá práva na výsledný film.

Výše příspěvku je pro filmovou tvorbu značně omezená. Výše může být maximálně 42 000 Kč na kalendářní rok. Např. Petr Zelenka získal v roce 2011 jednorázovou dotaci 16 000 Kč na dokument *Ztraceni v Mnichově* a Jiří Krejčík 10 000 Kč na dokument *Herec Vladimír Pucholt*.⁹⁵

5.1.4. Program MEDIA

Producenti filmů mohou v rámci Evropy žádat o finanční příspěvky z podpůrného programu EU - programu MEDIA (Measures for Encouraging the Development of the Audiovisual Production Industry). Jedná se o podpůrný program, který má podporovat audiovizuální evropskou tvorbu. Program MEDIA vznikl v roce 1991 (ČR se k programu připojila 30. července 2002) a je vypisován na určitá roční období (5-7 let) Právě probíhající program MEDIA 2007 byl spuštěn od 1. ledna 2007 a potrvá do konce roku 2013.⁹⁶

Program se snaží podporovat projekty, které zvýší oběh a sledovanost evropských filmových a televizních děl jednak v EU, ale také mimo ni. Převážně se soustředí na filmovou distribuci, do které vkládá i nejvíce finančních prostředků. V této oblasti je také nejvíce žadatelů na podporu projektů.

Finanční podporu mohou čerpat společnosti a organizace, které přispívají k šíření a propagaci evropských audiovizuálních děl a zároveň splňují kritéria pro podporu.⁹⁷ Podpora

⁹⁴ Mimo dramatickou tvorbu zde patří literární a publicistická tvorba.

⁹⁵ Systém podporovaných oblastí. *Nadace Český literární fond*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.nclf.cz/system-podpor.html>>.

⁹⁶ Předchozí programy: MEDIA I (1991-1995), MEDIA II (1996-2000), MEDIA Plus (2001-2006).

⁹⁷ O podporu může žádat pouze společnost, organizace nebo instituce, nikoli jednotlivec. Tyto společnosti musí být registrovány a vlastněny subjekty v členských zemích MEDIA.

z programu je určena především pro realizaci projektů a jejich snadnějšímu přístupu na filmový trh. Samotné vyhodnocování žádostí probíhá přímo v Bruselu řadou odborníků a časově trvá okolo 4-5 měsíců. Aby žádosti obsahovaly veškeré potřebné informace, byla pro české žadatele zřízena pobočka Mediadesk v Praze. Ne všichni žadatelé však těchto služeb využívají a své žádosti zasílají bez konzultace.⁹⁸ Může se tedy stát, že žádost nebude schválena čistě z formálních hledisek. O úspěchu či neúspěchu jsou žadatelé informováni, a je jim sdělen i důvod případného neposkytnutí podpory. Z těchto informací se pro příští žádost mohou poučit. Je to rozdílný přístup oproti SFPRČK, který své rozhodnutí nezdůvodňuje.

Rozpočet programu MEDIA 2007 byl vypsán na 755 mil. eur.⁹⁹ Předchozí program MEDIA Plus byl vypsán na 400 mil. eur a pro následující program na období 2014-2020 požadují evropští filmaři navýšení rozpočtu na 1,2 miliard eur.¹⁰⁰ Návrh Evropské komise je však jen 900 mil. eur.¹⁰¹ Z těchto čísel je patrné neustálé navyšování rozpočtu programu, a tím i poměrně jasná deklarace významu, jaký EU přikládá podpoře filmové kultury v Evropě.

Program MEDIA věnuje vývoji větší pozornost než výše zmíněné podpory tvorby v ČR. Do oblasti tvorby má po celou dobu programu plynout 20% finančních příspěvků. Např. v roce 2010 byl procentuální podíl, který mířil do oblasti vývoje, 28%, a stal se tak podílově nejvyšším toho roku. Z tohoto čísla je patrné, jakou váhu program přikládá přípravné fázi filmové produkce. Přesto nejvyšší procento příspěvků (55%), o nichž bylo před spuštěním programu rozhodnuto, má jít na distribuci filmů.¹⁰²

Z programu lze čerpat finance na další filmové oblasti mimo tvorbu.¹⁰³ V této kapitole se budu zabývat oblastí Podpora producentů, která se dělí na další 3 části. Podpora všech částí je zacílena na producentskou a scénářistickou přípravu. Finanční prostředky jsou určeny pro nezávislé společnosti,¹⁰⁴ které však již minimálně jeden projekt uskutečnily. Nejedná se o podporu začínajícím společnostem nebo samotným scénáristům, jako v případě Českého

---

⁹⁸ Vydrová, Michaela. (2008): Natálie Ostrouchova: Čeští filmaři dostali z evropské kasy už 150 milionů korun. *Podnikatel.cz*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.podnikatel.cz/clanky/cesti-filmari-dostali-z-eu-150-milionu-korun/>>.

⁹⁹ Rok-mil. eur: 2007-75, 2008-93, 2009-97, 2010-100, 2011-103, 2012-105, 2013-107.

¹⁰⁰ Mediadesk. (2011): Evropští filmaři chtějí vyšší rozpočet na program MEDIA. *Proculture*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.proculture.cz/cultureinfo/evropska-unie/evropsti-filmari-chteji-vyssi-rozpocet-na-program-media-2768.html>>.

¹⁰¹ (2/11): Creative Europe: Commission unveils plan to boost cultural and creative sectors. European Commission. *Press release*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1399&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr>>.

¹⁰² Rozpočet programu MEDIA 2007. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mediadeskcz.eu/cz/rozpocet>>.

¹⁰³ Distribuce evropských filmů v kinech, vzdělávání, filmové festivaly, propagace, nové technologie, MEDIA International a podpora kin (Europa Cinemas).

¹⁰⁴ Pojem nezávislá společnost znamená taková společnost, která jako hlavní aktivitu uvádí výrobu audiovizuálních nebo interaktivních děl a přitom není většinou (více jak 25%) kontrolována jakoukoli televizní společností).

literárního fondu. Společnosti mohou čerpat podporu pro všechny typy audiovizuální tvorby (hrané, dokumentární a animované filmy, stejně jako pro televizní seriály nebo multimediální projekty). U hraných filmů je podpora příznávána takovým filmům, které mají potenciál stát se komerčně úspěšným. Aby žadatelé byli se svými projekty úspěšní, musejí mít již zkušenosti s produkcí a distribucí filmů. Větší šanci na úspěch mají také zavedení tvůrci v dané zemi, kteří k žádosti mohou dodat zprávu o svých předchozích filmech a získané podpoře.

Projekty podpořené programem MEDIA, zvláště pak hrané české filmy, mají následně v kinech zpravidla slušnou návštěvnost a řadí se do okruhu padesáti nejnavštěvovanějších filmů v daném roce. Při posouzení pouze českých filmů se tyto filmy řadí většinou do prvních 10 nejnavštěvovanějších filmů v roce. Jedná se např. o filmy podpořené v roce 2007, které vstoupily do kin na konci roku 2010 a v průběhu roku 2011: *Občanský průkaz*, *Alois Nebel* nebo *Nevinnost* (původní název filmu byl *S pravdou ven*).¹⁰⁵

Podpora z programu MEDIA je nejen o penězích, ale je také jakousi prestižní vizitkou filmu, vypovídající o jeho komerčním potenciálu v kinech. Tím se film stává atraktivním pro další potenciální (jak české, tak zahraniční) partnery, kteří se na filmu mohou nejrůznějším způsobem podílet. „Získání podpory z programu MEDIA Development nám přináší nejen potřebnou finanční pomoc, ale zároveň vyjadřuje přesvědčení evropských odborníků o kvalitě naší vize a strategie [...]“ říká Rudolf Bierman z In Film Praha, který získal podporu na své tři filmy v oblasti vývoje v roce 2009.¹⁰⁶

Jakým způsobem však hodnotit kvalitu výsledného filmu? Film je uměním a umění nemá jasně stanovená pravidla, která by rozhodovala o jeho kvalitě. Jistým vodítkem mohou být filmové recenze nebo ocenění, která film získá. V ČR může být takovým kvalitativním ukazatelem filmové ocenění Český lev.¹⁰⁷ Ve výše uvedeném souvětí má autor pravděpodobně na mysli kvalitu v tom smyslu, že se jedná o mainstreamové filmy, které budou mít úspěch u diváků, kdy film bude hojně navštěvován v kinech.

Program MEDIA v oblasti podpory producentů podporuje filmy pouze na základě předloženého scénáře, respektive plánu na realizaci. Pozornost je věnována takovým

---

¹⁰⁵ Podle výsledků návštěvnosti za rok 2011 se filmy umístily na: *Nevinnost* 14., *Alois Nebel* 24. a *Občanský průkaz* 29. Pouze z českých filmů se jednalo o umístění na: 5., 8., 9. místě žebříčku návštěvnosti. Na 3. místě z českých filmů se umístil film *Perfect Days – I ženy mají své dny*, který získal podporu z programu MEDIA v roce 2009.

¹⁰⁶ Téměř dva milióny eur získal český film z programu MEDIA, financovány jsou snímky *Nellis* i *Hřebejka*. Tisková zpráva Mediadesk. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mediadeskcz.eu/cz/novinky/zobrazit/218-tri-ceske-projekty-na-cartoon-movie>>

¹⁰⁷ Ocenění Český lev 2011 pro podpořené filmy: film *Nevinnost* získal dva české lvy za herečku v hlavní roli a herce ve vedlejší roli. Film *Alois Nebel* získal ocenění za nejlepší hudbu, výtvarné řešení a plakát. Českého lva 2010 film *Občanský průkaz* nezískal žádného stejně jako v následujícím roce film *Perfect Days - I ženy mají své dny*. Příkladné filmy byly také nominovány v několika kategoriích, ale v žádné z hlavních kategorií se nedokázaly prosadit. Výsledky českého lva 2011. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.kinobox.cz/ceskylev/2011>>.

tématům, která mohou mít komerční úspěch. Tuto hypotézu potvrzuje fakt, že při žádostech se hodnotí také předchozí komerční distribuce žadatelů. Čím více produkční společnost spolupracuje se zahraničními partnery a distribučními společnostmi, tím má větší šanci na úspěch. Důraz programu na distribuční a komerční úspěch je patrný již od prvního programu MEDIA I, který měl za cíl: „[...] povzbudit firmy k co nejdůkladnějšímu plánování vývoje projektu, zvýšit objem investic v této přípravné etapě a eliminovat projekty bez reálných vyhlídek na komerční úspěch.“¹⁰⁸ Jestliže téma filmu bude atraktivní nejen pro zemi původu, ale i pro jiné země, má projekt reálnější možnost na úspěch.

Podle seznamu podpořených filmů je překvapivě důraz na komerční úspěch zřejmý zejména u českých filmů, méně u filmů zahraničních, které jsou oceňovány na významných zahraničních filmových festivalech a které často získávají hlavní ocenění. Jedná se nezřídka o filmy, které jsou produkovány malými společnostmi, které najímají významné evropské režiséry, a tím se de facto stávají pro program atraktivním, protože je poukazováno na předchozí úspěchy těchto tvůrců. „V posledních dvaceti letech byl program MEDIA rozhodující silou při rozvoji evropského filmového průmyslu a podle statistik mělo v letech 2000-2009 8 z 10 vítězů Zlaté palmy v Cannes podporu MEDIA.“¹⁰⁹

Dělení vývoje programu MEDIA (podpora producentů) a jejich kategorizace:

A) Vývoj - jednotlivé projekty

Podporu z této části mohou čerpat spíše malé společnosti,¹¹⁰ které chtějí v daném roce podpořit jeden filmový projekt. Převážná část českých žadatelů má zájem o podporu dokumentárních filmů.

Program se snaží podporovat tzv. kreativní dokumenty delší než 25 min. Pod pojmem kreativní se nachází dokument podle originálního scénáře a obsahující vlastní pohled autora. Pro rok 2011 bylo podpořeno 8 českých filmů, o rok dříve to bylo 6 projektů. Přesto kreativita je jen jednou z podmínek, ke kterým se přihlíží při schvalování podpory.

Pokud žadatel získá podporu, může ji použít především na předpřípravnou část projektu. Tím se rozumí vyhledávání herců a štábu, psaní scénáře, vyhledávání informací, plánování propagace a prodeje apod. Podpora může dosáhnout až 50% rozpočtu. Jestliže projekt bude reflektovat evropskou kulturní rozmanitost, může získat až 60%. Částky se pohybují mezi 10-60 000 eur, u animovaných filmů může podpora dosáhnout až 80 000 eur.

---

¹⁰⁸ Jackelová, Anne. (2007): Evropský filmový průmysl. *Iluminace*. Roč. 1., str. 17.

¹⁰⁹ (2011): Evropští filmaři chtějí vyšší rozpočet na program MEDIA. *Mediadesk*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.mediadeskcz.eu/cz/novinky/zobrazit/391-evropsti-filmari-chteji-vyssi-rozpocet-na-program-media>

¹¹⁰ V evropském měřítku se téměř všechny české produkční společnosti řadí k menším, max. středním společnostem. Menší společnosti jsou spíše zaměřené na dokumentární filmy.

B) Vývoj – projektové soubory

Tato podpora je určena pro středně velké evropské nezávislé společnosti, které jsou schopny vyvíjet více filmů současně (3-6 filmů), a u všech žádají podporu. V této kategorii nelze přihlásit 2 filmy. Financování je určeno pro stejné případy jako ve výše zmíněném programu. Liší se pouze výše částky, jelikož společnosti mohou získat finance v rozmezí 10-190 000 eur. Přitom na jednotlivý projekt je vymezena částka od 10-60 000 eur, tudíž stejná jako u jednotlivých projektů. Rozdíl nastává tehdy, jestliže jeden ze souboru projektů nedostane podporu. V tom případě se může producent rozhodnout a kofinancovat tento film z podpory přiznané na jiný film.

Přesto, že evropský program přispívá větší částky než české podpůrné programy, od stádia vývoje, přes realizaci, až k uvedení filmu v kinech trvá také několik let. K projektům, podpořeným v roce 2007, které vstoupily do českých kin, patří např. čtyři hrané filmy produkční společnosti Negativ, a sice *Alois Nebel (2011)*, *Modrý tygr (2011)*, *Čtyři slunce (2012)*, původní název byl *Vojtěch*) a *Fair play*, který je stále ve výrobě.

C) Vývoj – interaktivní díla

Tato podpora vývoje je určena pro doplňková díla audiovizuálních projektů. Patří zde interaktivní díla pro počítače, internet, televizi, telefony apod. Ty musí navazovat na již existující audiovizuální dílo. Žádosti o finanční podporu se týkají tvorby programového obsahu a konceptů, přípravy výrobního plánu, akvizice práv apod. Finanční podpora se pohybuje v rozmezí 10-150 000 eur. Ve skutečnosti však projekty dostávají nejvýše 100 000 eur. Tato kategorie nebývá příliš zatížena žádostmi. V roce 2010 bylo podpořeno pouze 19 projektů, v roce 2009 18, v roce 2008 28 a v roce 2007 30 projektů – tentokrát i s českou účastí. Hra *Pat a Mat* ke stejnojmennému filmu dostala podporu 55 000 eur, přičemž se jedná prozatím o poslední vyplacenou podporu pro český projekt v rámci tohoto programu.

5.2. **Produkce a koprodukce**

5.2.1. **Produkce**

Po skončení první fáze předprodukce nastává fáze samotné výroby filmu. Jedná se o nejproblematičtější fázi, co se organizačních činností týče. Stále se projednává předprodukce (upravuje se nebo přepracovává scénář), dochází k přímému natáčení a začíná se zapojovat i postprodukce (dochází k tzv. hrubému střihu). Produkční fáze zahrnuje i koprodukci, což je spolupráce na výrobě filmů dalších subjektů, kteří se na vzniku filmu podílejí finančně nebo

poskytnutím zázemí, techniky apod. Výdaje na produkci filmů patří k těm hlavním. Jedná se o nejvyšší položku v rozpočtu. Finance se vydávají za pronájem filmové techniky, platy herců, pronájmy lokací, filmových studií apod. V posledních letech značná část financí putuje do digitální úpravy filmů.¹¹¹

ČR má oproti jiným evropským zemím výhodu v tom, že disponuje výbornými filmovými ateliéry. K těm nejznámějším patří Filmové studio Barrandov v Praze. Pochopitelně se v Praze nachází i další filmová studia jako např. Film studio Gatteo, Filmové a televizní ateliéry Strahov, Filmové ateliéry Codeco aj. Také mimo hlavní město se nachází významné filmové studio Ateliéry Bonton Zlín, které se mimo hranou tvorbu soustředí také na filmy animované.¹¹² Ateliéry využívají především tuzemští filmaři, ale také zahraniční tvůrci, a to nejen na výrobu filmů, ale i reklam a videoklipů. Tím, že u nás natáčí zahraniční štáby, zaplňují tato filmová studia a přinášejí nové zkušenosti a vědomosti našim pracovníkům.

Zahranční filmaře láká natáčení filmů v jiných zemích hlavně z důvodu ušetření finančních prostředků na výrobu. V méně vyspělých zemích jsou pomocné práce na filmu, pronájmy lokací, ubytování strava atd. levnější, a tím filmové produkce značně na výrobě filmu a platech zaměstnanců ušetří. Přesuny americké produkce ze západní Evropy směrem na východ jsou patrné od 90. let 20. století. Vyspělé západní země (např. Francie, Anglie) měly po pádu berlínské zdi oprávněné obavy z přesunu významných hollywoodských zahraničních produkcí do střední Evropy, kde byla výroba filmů z hlediska měnových kurzů daleko výhodnější než ve Francii či Anglii. K odlivu některých produkcí skutečně došlo, ale významnou roli sehrála filmová infrastruktura (fungující ateliéry, sítě lidí a firem, které se na filmu podílejí) a profesionalizace filmových štábů. Zahraniční filmové štáby se nemohly spoléhat na místní filmaře, jelikož neměli dostatek zkušeností s produkcí velkofilmů, nebo proto, že jejich filmová studia nenabízela dostatek filmové techniky. Z toho důvodu si veškeré vybavení museli přivážet a finanční výhoda nebyla již tak vysoká, i když přesto stále výrazná. V dnešní době již střední Evropa nabízí kvalitní zázemí pro výrobu filmů, ale nastává stejný problém jako před lety, kdy se poskytované služby začínají zdražovat. Proto filmaři postupně přesouvají výrobu dále na východ Evropy. „Některé východoevropské země včetně Rumunska, Bulharska a Litvy navíc budují infrastrukturu a zdokonalují místní znalosti a dovednosti, aby byly schopny soutěžit o mezinárodní produkce na základě nižší ceny.“¹¹³

---

¹¹¹ Mám na mysli digitální efekty ve filmech, které se do filmu přidávají až v postprodukcí. Např. výroba digitálních nosičů je levnější, než výroba klasického filmového pásu a producent filmu může výrazně ušetřit na digitální distribuci.

¹¹² Výrobu českých, ale i zahraničních filmů, filmového servisu a reklam u nás zajišťují producentské a koproducentké společnosti, kteří se sdružují v Asociaci producentů v audiovizí. Některé jsou trvalého rázu, jiné vznikly pouze pro výrobu jednoho filmu a poté zanikly. V ČR jich působí okolo 66. In. *Asociace producentů v audiovizí*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.asociaceproducentu.cz/apau/cz/home/info/Main/index.jet?showallmembers=1>>.

¹¹³ Studie ekonomického vlivu filmového průmyslu v České republice. *MK*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#film>>.

Nejvýrazněji odliv zahraniční produkce zaznamenala ČR v letech 2002-2008. V roce 2004 poklesl objem zahraničních produkcí o neuvěřitelných 70%. V roce 2003 bylo u nás utraceno 5 024 mil. Kč zahraničními produkcemi. O rok později to bylo pouze 1 542 mil. Kč. Celkový objem audiovizuální produkce v ČR se snížil o 47%. Další výrazný pokles nastal v roce 2008, kdy se zahraniční výroba snížila o 66% oproti roku 2007 (z 2 133 na 705 mil. Kč).¹¹⁴ Tento pokles je připisován hlavně nově rozvíjejícím se filmovým ekonomikám na východě Evropy.

ČR disponuje mimo relativně nízkých nákladů na natáčení výrazně kvalitní filmovou infrastrukturou. Filmaři však hledají mimo tyto přednosti i zapojení vlád jednotlivých zemí, které podporují zahraniční produkce formou investičních pobídek, ale i jasnější legislativní pravidla pro povolení k natáčení. Např. natáčení v ČR a v Maďarsku je relativně stejně nákladné. Přesto Maďarsko dokázalo odlákat z ČR zahraniční filmaře, a to právě na filmové pobídky, které byly v Maďarsku zavedeny v roce 2003. U středně rozpočtového filmu, při přihlédnutí k filmovým pobídkám, vycházelo v roce 2008 natáčení v ČR dokonce o 10% draž než v Maďarsku. V porovnání s Německem je natáčení velkorozpočtového filmu v ČR levnější o 12%, ale při srovnání Německého pobídkového systému se jedná pouze o 5%. Dokonce i Velká Británie, která patří k výrazným spolupracovníkům amerických filmů, byla po zavedení filmových pobídek levnější o 2%.¹¹⁵ Od roku 2010 byl v ČR zaveden systém filmových pobídek a natáčení se pro zahraniční filmaře výrazně zlevnilo (více program PFP).

5.2.2. Koprodukce

Filmová koprodukce zahrnuje jakoukoli formu finanční účasti nebo tvůrčí spolupráci mezi několika výrobci. Může být formou využití služeb filmových nebo televizních studií nabízející filmové laboratoře, zvukovou a obrazovou postprodukcí, ateliéry apod. Může se jednat o koprodukcí domácí, kdy na filmu spolupracují jen společnosti v dané zemi, ale i mezinárodní, které do projektu přináší další výhody. Tím nejvýraznějším je možnost snadněji proniknout do jiných evropských kin a mít v nich divácký úspěch. Druhým je možnost čerpat finanční podporu z národních fondů a programů dané koprodukční země. „Podle průzkumu EAO (European Audiovisual Observatory) cirkulují evropské koprodukce v rámci trhu mnohem lépe než čistě národní filmy. Do zahraniční kinodistribuce se dostane průměrně 77% evropských koprodukcí, zatímco u filmů národních je procento nižší - 33% . Také návštěvnost

---

¹¹⁴ (2010) Program podpory filmového průmyslu. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.pfp.cz/clanky/program.html>>.

¹¹⁵ (2011): Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010. MK, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.pfp.cz/clanky/dokumenty.html>>.

mezinárodních koprodukcí bývá podstatně vyšší, než je tomu v případě filmů čistě domácí produkce.“¹¹⁶

V roce 2009 bylo v ČR vyrobeno celkem 35 filmů. Z toho bylo 19 filmů bez zahraniční koprodukcí. V 8 případech se jednalo o českou majoritní koprodukcí, přičemž v dalších 8 případech šlo o koprodukcí minoritní. V roce 2010 klesl počet celkově vyrobených filmů na 21 filmů. Mezinárodní koprodukcí celkově klesla o 75%. Vznikly pouze 3 filmy v české majoritní koprodukcí a 1 v minoritní.¹¹⁷

Koprodukcí je o spolupráci mezi různými zeměmi. Podle vztahu mezi nimi můžeme rozeznat tři typy výsledného filmu, který vznikl díky mezinárodní koprodukcí:¹¹⁸

1. Země, ve které se film realizuje, nemá na výsledný film sebemenší vliv. Koproducenti jsou využíváni čistě jen jako dodavatelé laciných výrobních prostředků. Zde bychom mohli přiřadit filmy *Mission: Impossible* nebo *Letopisy Narnie*.
2. Výsledný film lze označit jako „Europudink“, hybridní směs, tvůrčích a kulturních vkladů, v níž využití mnohojazyčného hereckého obsazení a mezinárodních exteriérů prozrazuje mnohonárodnostní finanční zajištění daného filmu, např. *Bathory*.
3. Příběh filmu je v dané zemi aktuální, ale má jen malou šanci na úspěch v jiných zemích. Koproducenti vstupují do projektu jen pro případ pokrytí evropským fondem, např. film *Modrý tygr*, který vznikl v české koprodukcí spolu se slovenskou a německou.

Nepopíratelné jsou výhody v předávání zkušeností a znalostí mezi jednotlivými zeměmi. Čím náročnější film z hlediska financí se má natočit, tím více koprodukčních partnerů potřebuje získat. Např. jeden z nejnákladnějších filmů posledních let, film *Bathory*, který měl rozpočet okolo 330 mil. Kč, měl 4 koproducenty: ČR, Slovensko, Maďarsko a Anglii. Přesto v koprodukcí vzhledem k západním zemím zaostáváme. Průměrný český film je vyrobený ve spolupráci s jednou koprodukční zemí. Země jako Francie, Německo nebo Velká Británie průměrně spolupracují s dalšími třemi zeměmi, přičemž nezáleží na tom, jestli se jedná o hraný, animovaný nebo dokumentární film. Přesto je koprodukcí doménou hlavně hraných filmů. Například evropský fond Eurimages v roce 2011 podpořil celkem 72 koprodukci, ze kterých bylo 62 hraných, 2 dokumentární a 3 animované filmy.¹¹⁹

¹¹⁶European Audiovisual Observatory, [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.obs.coe.int/medium/film.html.en>>.

¹¹⁷Přehled koprodukčních filmů. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/4867-koprodukcni-filmy_1991-2010.pdf>.

¹¹⁸Jackelová, Anne. (2007): Evropský filmový průmysl. *Iluminace*. Roč. 1., str. 46.

¹¹⁹Co-production support – Year 2011. *Eurimages*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.coe.int/t/dg4/eurimages/History/Coproduction/2011coproductions_EN.asp>.

Tabulka č. 10. Výroba filmů.

	2008	2009	2010	2011
	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie			
Celkový počet žádostí	111	110	124	96
Z toho podpořených žádostí	69	70	66	51
Výše podpory (v Kč)	201 926 750	165 920 000	158 725 000	141 900 000
Podíl	66%	59,27%	70,61%	66,73%

	Fond Eurimages ¹²⁰			
Celkový počet žádostí				
Z toho podpořených žádostí	2	1	3	1
Výše podpory pro ČR (v Kč)*	4500000/7762500	3 731 525	2812500/3740000/7000000	571 500
Podíl	75% / 69%	43%	75% / 68% / 70%	12,7%

Zdroj MK a Eurimages.

5.2.3. Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie

Oblast výroby SFPRČK je zaměřena pouze a výhradně na podporu české kinematografie. Zahraniční filmaři z tohoto fondu čerpat nemohou.¹²¹ Výjimku představuje český film vznikající v koprodukcí s jinou zemí. SFPRČK vydává na podporu produkce nejvyšší procento finanční podpory. V roce 2011 bylo z celkových 94 žádostí na podporu výroby schváleno 51, které v souhrnu dostaly 142 300 000 Kč, což bylo 73,4% rozpočtu fondu. V roce 2012 bylo z 28 žádostí schváleno 18, které byly podpořeny částkou 54 600 000 Kč, což odpovídá 72,2% podpory.

Podpora závisí na náročnosti projektu. Hrané filmy získávají na výrobu několikamilionové podpory. V roce 2011 získaly na výrobu 8 mil. Kč 3 filmy s výrobními názvy¹²² *Jedenáctka*, *Malá z rybárny*, *Lichožrouti*. Již v roce 2012 dostaly 8 milionovou podporu 2 filmy *Mongo Noir* a *Klub 1948*. Největší finanční dotaci obdržel film *Lidice*, který získal podporu ve výši 20 mil. Kč při celkovém rozpočtu okolo 70 mil. Kč. I přes takto vysokou finanční podporu měl film problémy s realizací a se sháněním dalších financí.

¹²⁰ Přepočteno z EUR (1EUR=25Kč).

¹²¹ Je to dáno zákonem o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie č. 241/1992 Sb., ve znění s pozdějšími předpisy.

¹²² Výrobní název filmu se může lišit od názvu filmu, který jde do distribuce. Název filmu v době výroby může být libovolně změněn a podpora se tím žádným způsobem neovlivní.

Fond podporuje také koprodukce v rámci podpory minoritních evropských koprodukcí. Nejedná se však o mimořádný grant. Žádosti se podávají pro filmy, na kterých se český koproducent podílí méně a převážná část filmu vzniká v zahraničí. V ČR se natáčí buď jen v omezené míře, nebo vůbec. Český koproducent se na filmu podílí většinou formou zajišťováním služeb a zboží z ČR. Na tento fond může dosáhnout film oficiálně uznaný jako evropské filmové dílo prostřednictvím Evropské úmluvy o filmové koprodukci nebo bilaterální koprodukční dohody.¹²³

5.2.4. Česká televize

Česká televize (dále ČT) má poskytovat službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů. Výrobou se rozumí tvorba zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.¹²⁴ Podpora nevzniká pouze z iniciativy samotné ČT, ale je jí jako povinnost dána ze zákona o české televizi §3 483/1991 Sb., podle kterého má podporovat českou filmovou tvorbu a kulturní projekty.

Podmínky pro podporu filmového projektu, které si ČT určuje, jsou vzhledem k podmínkám ostatních programů značně vysoké. ČT si koprodukci podmiňuje výhradním právem uvádět film v české televizní premiéře s tím, že uváděcí licenci bude mít po dobu 7 let. ČT si určuje dokonce podmínku, že při realizaci filmu bude natočen tzv. filmu o filmu, který bude financován z celkového rozpočtu filmu, ale práva na užití bude mít výhradně ČT.¹²⁵

Způsob výběru žádostí na podporu je obdobný, jaký je u fondu Media. Projekty nejsou ve většině případů hodnoceny z uměleckého nebo kulturního hlediska, ale z hlediska ekonomického. Platí to především u hraných filmů. „Při výběru jsou posuzována programová, výrobní, obchodní a ekonomická hlediska.“¹²⁶ Vybraným projektům je následně poskytována dramaturgická a věcná (kapacitní a technologická) podpora. Jedná se většinou o zapůjčení filmové techniky, pronájemy prostor pro výrobu nebo zázemí pro postprodukcí apod.

ČT se snaží většinou podporovat hrané filmy komerčnějšího rázu, které po uvedení v televizi přilákají dostatek diváků. U dokumentárních filmů je snaha podporovat takové

---

¹²³ Evropská úmluva o filmové koprodukci. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=248>>.

¹²⁴ Zákon o české televizi 483/1991 Sb. a pozdějších předpisů. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://img6.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi.pdf>>.

¹²⁵ Více: Vybrané výrobní, obchodní a ekonomické podmínky pro vstup do filmových projektů.

¹²⁶ Filmové projekty. ČT. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/filmove-projekty/>>.

filmy, které: „[...] jsou umělecky, tematicky či formálně výjimečné, a bez její podpory by neměly možnost vzniknout“¹²⁷

ČT se koprodukčně podílela od roku 2008 na vzniku celkem 66 celovečerních filmů, do kterých investovala 585 mil. Kč. Výrazná je podpora poměrně velkého množství filmových debutů, např. v roce 2010 a 2011 podpořila shodně 5 režisérských debutů. Procentuální podpora filmů určených pro děti a mladistvé¹²⁸ je ze všech podpůrných programů nejvyšší. V roce 2009 ČT podpořila 17 filmů. Z toho bylo 14 hraných (2 pohádky *Ať žijí rytíři!* a *Peklo s princeznou*) a 3 dokumentární. V roce 2010 to bylo 11 hraných (jedna pohádka *Dešťová víla* a animovaný film pro děti *Kuky se vrací*) a 9 dokumentárních filmů. V roce 2011 poté 9 hraných (2 pro děti *Fimfárum – do třetice všeho dobrého* a *Saxána a Lexikon kouzel*) a 6 dokumentárních filmů.¹²⁹ Od roku 2008 se podílí na výrobě filmů také jako producent. Do dnešního dne se ČT podařilo podpořit 3 komerční filmy (*Muži v říji*, *Hlídač č. 47* a *Micimutr*), které se objevily v kinech.

Podpořené filmy se v televizi objevují většinou do dvou let. Tyto filmy mívají i přes možný neúspěch v kinech televizní divácký úspěch. Např. film *Muži v říji*, který byl promítán v kinech od 20. srpna 2009, neměl příliš vysokou návštěvnost. Přišlo na něj pouze okolo 22 000 diváků. Na obrazovkách ČT se film objevil v hlavním vysílacím čase 30. ledna 2011. V tuto dobu film sledovalo 1 468 000 lidí, a jednalo se o 34,59% všech lidí u televize.¹³⁰ Z toho vyplývá, že nejen ČT, ale všem českým televizím se vyplatí investovat do výroby českých filmů i v případě jejich neúspěchu v kinech.

5.2.4.1. Další televize

Do výroby filmů investuje i Televize Nova. Snaží se podporovat českou výrobu v podobě samotné produkce (od roku 2005), např. filmy *Jménem krále!* nebo *Román pro ženy*. Druhý zmíněný film se setkal v kinech s vřelým přijetím, a v roce 2005 se stal nejúspěšnějším filmem roku s návštěvností 550 670 diváků.¹³¹ Televize Nova je koproducentem řady snímků, např. divácky úspěšného filmu *Účastníci zájezdu*. Podpora filmu bývá i prostřednictvím předkoupení televizních vysílacích práv jako např. v případě filmu *U mě dobrý*. Většinou se však na projektech podílí koprodukčně. Je samozřejmé, že komerční televize podporují komerční filmy, aby nalákaly nejvíce diváků k obrazovkám.

¹²⁷ Tiskové zprávy. ČT [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=6281>>.

¹²⁸ Většinou se jedná o pohádky nebo filmy přístupné mládeži do 12 let.

¹²⁹ Tiskové zprávy. ČT. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=6281>>.

¹³⁰ ČT1 - Top 50 sledovanost leden 2011. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://img7.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/zebrický/2011/nejsled_01_ct1_2011.pdf>.

¹³¹ Statistické údaje. ČFC. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://filmcenter.cz/uploaded/4896-final_2005.pdf>.

Výjimkou potvrzující pravidlo je v tomto případě podpora Novy pro film *Občan Havel*. Další tuzemské komerční televize se do výroby českých filmů nijak neangažují. Zákon jim tuto povinnost neukládá. Pokud však vstoupí v platnost nový zákon o audiovizí, budou muset odvádět 2% z hrubých výnosů z reklamy do SFPRČK. Nově se tak budou na financování českého filmu podílet všechny společnosti, které podnikají s kinematografickými díly.

5.2.5. RWE – projekt českého filmu

Program byl zahájen roku 2005. Podporuje filmy již od literární přípravy, ale výraznější úspěchy má ve finanční podpoře pouze jako koproducent. Program podporuje převážně vznik hraných filmů. Z 23 filmů, které prozatím program podpořil, byly pouze dva dokumentární a jeden animovaný. V oblasti krátkých autorských filmů spolupracuje s Českou televizí.

5.2.6. Program MEDIA

Program Media není primárně určen na podporu výroby filmů, jak jsem již výše zmínil. Přesto tvůrci audiovizuálních děl mohou žádat program o podporu na výrobu. Musí se však jednat o projekty určené pro televizní vysílání. Pro tyto účely byl vytvořen program Televizní vysílání (TV Broadcasting). Podpora je určena pro podporu koprodukce televizí, kdy televize musí být minimálně ze 3 různých členských zemí. Kinodistribuce výsledného díla je možná, ale pouze v případě, že hraný nebo animovaný film byl již uveden v televizi, a uvedení v kinech proběhne pouze na území daného koprodukčního partnera.¹³² Výjimka je možná u dokumentárního filmu, který nemusí mít vysílací premiéru v televizi a může být uveden do kinodistribuce.

Program upravuje i filmová práva na výsledné dílo. Televize mohou mít vysílací práva maximálně na dobu 10 let. Pokud se na projektu účastnily pouze formou zakoupení předkupních práv, mají vysílací práva jen na 7 let.

U hraných a animovaných filmů může podpora pokrýt až 12,5% výrobního rozpočtu (max. 500 000 eur), u dokumentárního až 20% (max. 300 000 eur). Televize většinou využívají podporu na dokumenty a mezi největší odběratele patří Francie a Německo. Jen v jediném případě byl podpořen český televizní projekt. Jednalo se o dokument *Wichterle* podpořený v roce 2004 částkou 50 000 eur.

---

¹³² Po uvedení filmu v televizi je však jen malá šance na úspěch filmu v kině.

5.2.7. Fond Eurimages

Fond Eurimages byl založen z iniciativy Rady Evropy. Jedná se o jediný nadnárodní fond, který podporuje koprodukcí a spolupráci zahraničních tvůrců. Podpora je poskytována především na samotnou realizaci a výrobu filmů. Podporovány jsou takové projekty, které mají určitým způsobem odrážet nejrůznější stránky evropské společnosti. U tohoto fondu je tedy snaha o podporu umělečtějších filmů oproti výhradně komerčním, které podporují jiné fondy.

Fond je financován z příspěvků členských států (okolo 800 000 eur ročně) a většina těchto prostředků je na podporu koprodukcí. V rámci fondu lze však financovat i distribuci, podporu kin a promítání a digitalizaci. Filmy, které žádají o podporu fondu Eurimages, nemohou žádat o podporu z programu MEDIA, i když by žádaly o podporu na jinou oblast výroby filmu. Podmínky a pravidla pro získání finančních prostředků jsou každoročně revidovány, aby byly aktuální potřebám filmového odvětví. Podmínkou pro získání finančního příspěvku je minimální účast dvou koproducentů z různých zemí. Koprodukce se může účastnit i další člen, jeho koprodukční podíl však nesmí přesáhnout 30% celkového rozpočtu filmu. O příspěvek musí být žádáno ještě před samotnou realizací filmu. Ta však musí být již řádně promyšlená. Podporu mohou žádat hrané, animované a dokumentární filmy delší než 70 min. Žádosti jsou hodnoceny správní radou fondu a posuzují se jednak kritéria umělecká (příběh, téma, styl atd.), ale i produkční (financování, potenciál šíření, umělecká a technická spolupráce atd.) Podpora pro jeden projekt může být udělena do výše 17% z celkových výrobních nákladů, maximálně však 700 000 eur. Ty jsou však poskytnuty formou návratných bezúročných půjček, které jsou spláceny ihned po dosažení čistých tržeb v procentním podílu přiznané půjčky. Pravděpodobně fakt, že se nejedná o účelovou nevratnou podporu, odrazuje některé žadatele. I kdyby film nebyl úspěšný, koproducent za splacení půjčky ručí a ta musí být splacena v plné výši.

Zatím poslední český koprodukční film, který tuto podporu v roce 2012 získal, je film *Klauni*. Na filmu se mimo ČR koprodukčně podílí ještě Slovensko, Lucembursko a Finsko.

5.3. Distribuce a propagace

Předchozí kapitoly práce popisovaly samotnou výrobu filmu. Nyní se pokusím popsat to, co po výrobě filmu následuje. Zaměřím se na popis propagace a distribuce v kinech, přestože film může být předváděn i jinde, např. v televizi, na nosičích DVD nebo v poslední době pomocí principu VOD.¹³³

Propagace a distribuce filmu spolu úzce souvisí. Pomocí dobré propagace filmu se diváci dozvědí o novém filmu v kinodistribuci. Účinná reklama spolu s co možná nejdelším umístěním filmu v kinodistribuci umožňuje filmu vydělat nejvíce finančních prostředků. Z jiných distribučních kanálů (televize, prodej DVD, Blu-ray atd-) již producent neutří tolik financí.

5.3.1. Propagace

Propagaci filmu můžeme definovat jako způsob, jak oslovit potencionální diváky, a tím je nalákat do kina na nový film. Filmová propagace k tomuto účelu používá řadu metod, např. výrobu traileru, plakátů, fotografií, propagačních letáků, billboardů, tiskových zpráv apod. V posledních letech se v tomto ohledu uplatňují také webové stránky věnované jednotlivým filmům, na kterých jsou téměř veškeré informace o daném snímku, např. kteří herci ve filmu hrají, kdo se na výrobě podílí, kde se aktuálně film natáčí apod. Můžou zde být i fotografie a videa z natáčení, rozhovory atd. – jako příklad můžou posloužit webové stránky filmu *Lidice*.¹³⁴ Ne všechny filmy však této propagace využívají a mnoho z nich se soustředí spíše na klasičtější propagaci v podobě reklamy v tisku.

Propagační materiály pomáhají filmu dostat se do povědomí potenciálních diváků. Forma propagace musí být promyšlena již před samotným natáčením, protože právě natáčení poskytuje řadu propagačního materiálu, který může být posléze použit. Při natáčení se vyrábí např. fotosky filmu,¹³⁵ které se umísťují na zmiňované webové stránky nebo do tisku. Za jejich výrobu je zodpovědný filmový fotograf. Vzniká i film o filmu, který vytváří najímaný filmový štáb. Z výsledného filmu je vytvořen tzv. ukázkový film, za který je zodpovědný režisér filmu. Tento film se promítá jednak potenciálním distributorům, ale i testovacímu publiku, které svou reakcí na film může výsledný film ovlivnit. Může dojít i k úpravě výsledné propagace filmu, která se pak zaměří na cílové publikum jiným způsobem. Propagace má diváky do kina nalákat, distribuce jim má umožnit film vidět.

---

¹³³ Video on demand – video na požádání. Jedná se o službu, kdy si za poplatek pustíme film doma v televizi nebo na počítači, místo toho, abychom chodili do videopůjčovny.

¹³⁴ Oficiální stránky filmu dostupné z <<http://www.filmlidice.cz/cz/hlavni-role/>>.

¹³⁵ Jedná se o fotografie pořízené při natáčení, které mohou být použity při propagaci filmu. Může se jednat o fotografie pracovní nebo reportážní. Reportážní fotografie je nutné vykoupit i s právy.

Tabulka č. 11. Propagace filmů.

	2008	2009	2010	2011
	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie			
Celkový počet žádostí	59	48	41	58
Z toho podpořených žádostí	55	35	25	33
Výše podpory (v Kč)	37 137 000	36 310 000	27 400 000	28 210 000
Podíl	12%	12,97%	12,19%	13,27%

		Program MEDIA ¹³⁶			
Celkový počet žádostí					
Z toho podpořených žádostí		1+5	1+?	1+6	7 + 2
Výše podpory (v Kč)*	Market access	2 875 000	3 250 000	3 250 000	7 250 000
	Festivals	7 619 825	4 722 050	8 025 000	8 356 275
Podíl	Market access	7%	7%	6%	13%
	Festivals	18%	10%	16%	15%

Zdroj MK a Program Media.

5.3.2. Distribuce

Distribuci můžeme charakterizovat jako veškerou činnost, která souvisí s podmínkami předvádění filmu. Za tuto část je zodpovědný distributor filmu. Většinou se jedná o stejnou společnost, která film produkovala nebo propagovala. Filmová distribuce má za úkol převést stanovený marketingový plán do reality.

Nejdůležitější distribuční rozhodnutí připadá na tzv. programování kin. Jedná se o rozhodnutí, která se týkají otázky, kdy a v jakém počtu filmových kopií bude film uveden do kin. Distribuce klasických filmových kopií (filmových pásů) v kinech je vytlačována distribucí digitální. Kina přecházejí z klasických filmových promítaček na projektory digitální, které mohou promítat obraz i v 3D. Tyto kopie jsou pro producenty méně nákladné a skýtají i řadu výhod, ke kterým patří např. jednoduchá ovladatelnost a výrazně nižší pořizovací cena. Přesto je obraz a zvuk kvalitnější a nedochází k opotřebování a zhoršení v důsledku častého promítání v kinech.

Může se zdát, že datum premiéry nemá výrazný význam na výslednou návštěvnost, ale opak je pravdou. V kině se mohou sejít dva filmy s podobnou tematikou, nebo několik amerických velkofilmů, které potenciální diváky filmu přeberou. Obecně by se dalo říci, že čas okolo Vánoc patří k nejnavštěvovanějšímu období v roce. Naopak měsíce od dubna do srpna patří k nejméně navštěvovaným. K plánování data premiéry

¹³⁶ Přepočteno z EUR (1EUR=25Kč).

filmu může docházet již při jeho natáčení a film se může zařadit do tzv. plánu premiér. Tím může ovlivnit rozhodnutí jiného filmového distributora k přemístění filmu na jiné datum.

Pro potenciální úspěšnost filmu v kinech se používají výsledky návštěvy za tzv. premiérový víkend. Jedná se o číslo, které vyčísluje, kolik lidí přišlo na daný film od čtvrtka (dne premiéry) do neděle. Z tohoto čísla je poté možné odvodit, jestli bude film v kinech úspěšný. Není však možné se na tato data spoléhat absolutně – největší návštěvnost v premiérovém týdnu filmu nezaručuje i pozici finančně nejúspěšnějšího snímku roku. Např. film *Kájínek*, který byl uvedený 5. srpna 2010, drží rekord v počtu diváků na český film při premiérovém víkendu - přišlo na něj 119 602 diváků. Přesto nepatří k nejnavštěvovanějším českým filmům toho roku. Toto ocenění patří filmu *Ženy v pokušení*, který sice v premiérovém víkendu zaznamenal pouze 7. místo z nejnavštěvovanějších filmů s 93 271 diváky, ale celkově na něj přišlo 1 232 299 diváků.¹³⁷

Distribuce filmů se může lišit pro ČR a pro uvádění v zahraničí. Většinou se jedná o následný distribuční postup. Po uvedení v kině je film uváděn na kabelových televizích, z nichž putuje do veřejných celostátních televizí. Poté je distribuován na DVD a Blu-ray discích. Mezitím probíhá fáze přípravy filmu pro distribuci do zahraničních kin. Hledá se zahraniční distributor a v případě zájmu je film opatřován dabingem nebo cizojazyčnými titulky.¹³⁸ Za jak dlouho se film objeví na jiných nosičích (DVD, Blu-ray), nezáleží na úspěšnosti filmu v kinech. Stále zde platí výše zmíněný postup, např. úspěšný film *Ženy v pokušení* se distribuoval na DVD až po 7 měsících.¹³⁹ Film *Muži v říji*, který měl v kinech velmi slabou návštěvnost, byl na DVD uveden také zhruba po 7 měsících.

---

¹³⁷ Je mnoho faktorů, které mohou ovlivnit návštěvnost. Například příchod jiného filmu do kina, měsíc, ve kterém byl film uveden, v kolika kopiích, jakou měl propagaci, jak je kvalitní, jaké na něj vyšly recenze atd.

¹³⁸ Do kinodistribuce na Slovensku film putuje při úspěchu v kinech téměř automaticky, většinou za 3 měsíce od české premiéry.

¹³⁹ Premiéra filmu byla 18. března 2010 a na DVD vyšel 1. října 2010, na Blu-ray disku 1. listopadu 2010.

Tabulka č. 12. Distribuce filmů.

	2008	2009	2010	2011
	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie			
Celkový počet žádostí	38	33	27	31
Z toho podpořených žádostí	27	27	10	19
Výše podpory (v Kč)	26 380 000	24 595 500	5 695 000	14 335 000
Podíl	9%	8,79%	2,53%	6,74%

		Program MEDIA ¹⁴⁰			
Celkový počet žádostí					
Z toho podpořených žádostí		A-8, S-17, Vod-4	A-7, S-19, Vod-1	A-7, S-25, VoD-1	A-18, S-24 Vod-1
Výše podpory pro ČR (v Kč)*	Automatická	12 651 925	12 817 750	7 147 950	7 487 675
	Selektivní	5 125 000	3 652 500	2 600 000	2 445 000
	Video on demand	4 000 000	3 986 250	3 697 100	3 500 000
	Obchodní zástupce	0	0	0	0
Podíl	Automatická	30%	27%	14%	14%
	Selektivní	10%	7%	5%	5%
	Video on demand	10%	8%	7%	6%
	Obchodní zástupce	0%	0%	0%	0%

Zdroj MK a European commission MEDIA.

5.3.3. Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie

Prostředky z SFPRČK lze poskytnout na projekty, které se týkají distribuce hodnotných kinematografických děl, propagují českou kinematografii v ČR nebo v zahraničí. Podpora na propagaci je přidělována převážně filmovým festivalům a přehlídkám, filmovým časopisům, filmovým oceněním, vzdělávacím akcím nebo činnostem, které propagují českou kinematografii v ČR a v zahraničí. Podporu častěji získávají každoročně se opakující projekty, např. filmové festivaly Letní filmová škola, Febiofest, Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava aj.

Pro propagaci filmových festivalů a přehlídek jsou od roku 2009 určeny zvláštní granty, které se vypisují každoročně s uzávěrkou na počátku prosince. Rozhodnutí o přidělení podpory je udělováno hned na první poradě rady fondu v novém roce. Další obdobné projekty mohou o podporu žádat i v průběhu roku, ale v takovém případě ji mohou získat až na následující rok. Grant je vypisován na propagaci české kinematografie a distribuci hodnotného kinematografického díla v ČR, ale i v zahraničí. Tyto projekty musí být pořádány v následujícím roce, nemohou přecházet do dalšího kalendářního roku.

¹⁴⁰ Přepočteno z EUR (1EUR=25Kč).

Tento grant se snaží pomoci takovým projektům, které již vyčerpaly všechny možnosti podpory a bez této finanční pomoci by se neuskutečnily. Je však jen málo pravděpodobné, že by k tomu u některých projektů skutečně došlo. Například české filmové ocenění *Český lev* by se s největší pravděpodobností konalo i bez podpory 500 000 Kč od SFPRČK. Nepodpořený projekt Mezinárodní festival animovaných filmů Anifilm 2012 odehrávající se v městě Třeboň byl nakonec realizován i bez podpory SFPRČK.

V roce 2010 se rada SFPRČK rozhodla, že vzhledem k limitovaným finančním prostředkům nebude propagace festivalů prioritou. Přesto bylo v roce 2011 podáno 57 žádostí o podporu propagace. Z nich bylo podpořeno 25 projektů, které si rozdělily částku 21 210 000 Kč. Z celkových finančních prostředků 189 245 000 Kč se jednalo o 11,2%.

Filmy mohou žádat o podporu na propagaci, ale ve většině případů je nanejvýš pravděpodobné, že tuto podporu nedostanou. Pro filmy je určena především podpora na distribuci. Např. v roce 2011 o podporu propagace žádaly dva filmy, ale jen film *Odcházení* tuto podporu (ve výši 300 tis. Kč) získal. Film nejprve žádal o podporu na distribuci. Tato žádost byla 12. května 2011 zamítnuta. Producent filmu tedy podal další žádost o podporu, tentokrát na propagaci, a 23. června mu byla podpora přiznána.

V roce 2012 rada na svém zasedání rozhodla, že za dané finanční situace, kdy není jisté, jakým způsobem bude SFPRČK financován v dalších letech (neboť nový zákon o audiovizí ještě nebyl schválen, pravděpodobně se tak stane v průběhu roku 2012) podpoří pouze malé projekty (propagace, tvorba či distribuce kinematografických děl). Podpora pro výrobu filmů, na kterou se vyplácí nejvyšší finanční částky, podpoří pouze symbolicky částkou 1 Kč do té doby, než bude financování fondu uzákoněné, a kdy bude mít rada přehled o tom, s jakým finančním obnosem může počítat.¹⁴¹

5.3.4 Program MEDIA

Podpora distribuce patří u programu MEDIA k nejdůležitějším oblastem. Program každoročně vydá na projekty více než 30 mil. eur. V procentuálním poměru činila podpora této oblasti v letech 2002-2011 průměrně 34%. Za tuto dobu bylo vyplaceno 318 525 155 eur. České projekty žádají v rámci programu MEDIA více o podporu výroby než distribuce. Tato skutečnost může mít vliv na české filmy v zahraničí. Tím, že nejsou budovány systematické vazby mezi zahraničními partnery, dochází k přesycení trhu americkými filmy a filmy evropské zůstávají v pozadí (viz. Tabulka č. 1. Přehled kinodistribuce v ČR). V roce 2011 dostali čeští distributoři z programu podporu 404 107 eur na 45 projektů. V procentuálním poměru na oblasti filmu suma představovala 18,2%.

---

¹⁴¹ (2012): Fondu kinematografie chybí peníze na podporu nových projektů a uděluje symbolickou jednu korunu. *Tisková zpráva MK*. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/assets/zpravodajstvi/zpravy/Rada-SFPRCK-tiskova-zprava-2012-05-08-Fondu-kinematografie-chybi-penize.pdf>>.

Podpora MEDIA je určená evropským filmům, které mají ambice být uváděné v kinech. Forma podpory je rozdělena na tři části.

Automatická podpora:

Výše podpory je ovlivněna úspěchy samotných distribučních společností. Vypočítává se z výkazu prodaných vstupenek na filmy těchto společností z předchozích let - maximálně však z posledních 3 let. Program to zdůvodňuje tak, že jen tyto filmy mohou ještě generovat tržby v kinech.¹⁴²

Výši podpory ovlivňují úspěchy filmů v kině. Na první pohled by se tedy mohlo zdát, že kvalitativní stránka filmů je při rozhodování o podpoře v pozadí. Opak je však pravdou. Právě společnosti, které žádají o podporu z programu MEDIA, se snaží distribučně podpořit takové filmy, které vybočují z běžně dostupných distribučních filmů a v kinech nepatří k nejnavštěvovanějším. Např. společnost Film Europe s.r.o. v roce 2011 uvedla do kin 64 filmů z toho 15 v premiéře a v celorepublikové návštěvnosti měla pouze 3% podíl.

Z výkazu je následně vypočítán potenciální grant. Na jeho výši má podíl země původu filmu i další distribuční země. Finanční příspěvek vzešlý z grantu může distributor použít pro koprodukcii, distribuci a propagaci zahraničního evropského filmu, nebo finančně podpořit nově vznikající zahraniční film v podobě minimální garance na distribuční práva. Z přiznaných podpor můžeme následně zjistit, které společnosti se snaží na českém území podporovat rozmanitou evropskou filmovou tvorbu. V roce 2011 bylo podpořeno 7 českých distributorů finanční částkou 237 826 eur. Nejvyšší částky si rozdělily společnosti Film Europe s.r.o. (71 802 eur) a 35 mm s.r.o. (60 562 eur).¹⁴³

Společnost 35 mm s.r.o. v roce 2010 obdržela podporu ve výši 99 488 eur. Podpora byla přiznána na základě distribuce 25 filmů pro 5 939 představení s účastí 159 989 diváku. Na celkové návštěvnosti v kinech měly filmy podíl 1,2%. V porovnání s následujícím rokem byla podpora snížena o 38 926 eur, rozdíl tedy činil 39%, v roce 2011 se totiž společnost 35 mm s.r.o. distribučně podílela jen na 21 filmech při 1 929 představeních s návštěvností 58 544. Podíl na návštěvnosti v českých kinech představoval zhruba 0,5%. Návštěvnost filmů v roce 2011 se oproti předchozímu roku 2010 snížila o 36,6%, tedy téměř stejným rozdílem jako u finanční podpory.¹⁴⁴

---

¹⁴² European commission. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://ec.europa.eu/culture/media/programme/distrib/schemes/auto/index_en.htm>.

¹⁴³ Zpráva o české kinematografii v roce 2011. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/cz/media-a-audiovize/kinematografie/zpravy-o-ceske-kinematografii-101005/>>.

¹⁴⁴ Tamtéž.

Selektivní podpora:

Tato podpora je založená na vytvoření vazeb mezi výrobcí a distributory evropských filmů. Jedná se o podporu konkrétního filmu. Od automatické podpory se liší tím, že žádost podává seskupení více distribučních společností, a to pouze na propagaci nových zahraničních filmů, které již vstoupily do kin. U těchto filmů platí pravidlo o omezení rozpočtu, kdy film nesmí překročit částku 15. mil. eur. Nízkorozpočtové filmy (do 3 mil. eur) musí být vyrobené za účasti alespoň 5 distributorských společností z různých evropských zemí, u velkorozpočtových filmů (3-15 mil eur) musí být společností alespoň 7.

Na výši případné podpory má vliv počet distribučních společností, původ filmu a spoluúčast jednotlivých zemí na výrobě. Výsledná podpora může být přiznána až do výše 50% nákladů na distribuci, maximálně však 150 000 eur. Pro rok 2011 dostaly české distribuční společnosti podporu na 26 evropských filmů.

Obchodní zástupce

Jedná se o poslední možnost, jak získat finanční prostředky z fondu MEDIA pro podporu distribuce. Podpora je určena pro filmové distributory oprávněné prodávat vysílací práva evropských, nikoli národních filmů v zahraničí. Podobně jako automatická podpora je i tato vázána na úspěšnou minulost žadatele. Aby bylo distributorově žádosti vyhověno, musí splňovat podmínku, že v předchozích 5 letech zastupoval minimálně 8 evropských filmů. Tato forma podpory není v ČR běžná a čeští distributoři ji téměř nevyužívají.

Podpora distribuce filmů z programu MEDIA je doplněna druhým evropským fondem Eurimages. Tento program z fondu vznikl za účelem podpoření zemí, které nejsou členy programu Media, ale nacházejí se v Evropě. Jedná se o následující země: Albánie, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Makedonie a Turecko. Distributoři z těchto zemí mohou žádat o podporu na distribuci filmů z členských zemí, ale podporu mohou dostat také distributoři z členských zemí, které chtějí dát do distribuce film z výše uvedených zemí. Maximální možná částka na jeden film je 8 000 eur.

V ČR nemají filmy z těchto zemí příliš velké zastoupení. Například v roce 2011 byly v kinech uvedeny 2 filmy ze Srbska s návštěvností 155 diváků při 20 představeních (průměrně pouze 8 diváků na představení) a 1 film z Bosny a Hercegoviny s návštěvností 519 diváku při 35 představeních.

5.3.5. Eurimages

Podpora propagace z fondu Eurimages probíhá prostřednictvím programu MEDIA a je rozdělena do dvou kategorií. První funguje pod názvem Přístup na trh a druhá Propagace mimo Evropu. Pro potřeby této práce, která se snaží soustředit na evropský, respektive český

filmový trh je důležitější podpora přístupu na trh. Podpora je určena především pro propagaci a šíření audiovizuálních děl na filmových a televizních festivalech, nebo trzích v Evropě, ale i jinde ve světě. Podporovány jsou přímo filmové akce, které se odehrávají v jednom kalendářním roce – nikoli samotné filmy. Podporou těchto akcí je nepřímo podpořena také produkce či distribuce filmů po evropských zemích. Právě na těchto akcích se mohou jednotlivé produkční a koprodukční společnosti prezentovat zahraničním partnerům. Jediným českým zástupcem, který získal z tohoto programu podporu, byl Institut dokumentárního filmu. Poslední podpora byla např. uznána v roce 2011, a to ve výši 150 000 eur, což bylo téměř 45% rozpočtu celého projektu.

6. Závěr

V předchozím textu jsem se snažil poukázat na přínos podpory filmové kultury z veřejných zdrojů pro Českou republiku. Bohužel přínosy, které nejsou na první pohled zřejmé, jako např. pozitivní vliv na problém nezaměstnanosti a odvětví jako turistika, jsou jen těžko měřitelné. Nelze s určitostí poukázat na přímý vliv, a pohybujeme se spíše v rovině odhadů a pravděpodobností.

Práce se zabývá problematičtým tématem – financemi, které poskytuje stát soukromníkům. Přestože by tato transakce měla být naprosto transparentní, ve většině případů se nelze dopátrat skutečných čísel, přičemž se v různých zdrojích (rovněž oficiálních) více či méně liší. To je poté druhým problémem, se kterým se v práci potýkal. Pokusil jsem se jednotlivé finanční příspěvky ověřovat přímo podle výsledků jednání jednotlivých rad na konkrétních podpořených projektech, a jen zřídka jsem čerpal ze zpráv o celkové podpoře, kde často nebylo patrné, který projekt dostal jakou částku.

Podpora filmové kultury z českých veřejných zdrojů má dva základními problémy. Prvním je nedostatek existujících a jasných pravidel pro poskytnutí finanční podpory ze strany poskytovatelů. Žadatelé jsou odkázáni pouze na shovívavost několika málo lidí v rozhodovací komisi. Po zamítavém rozhodnutí nedostávají žadatelé ve většině případů zpětnou vazbu, a v řadě případů nejsou některé kvalitní filmové projekty realizovány z důvodu nedostatku financí. Právě spoléhání se na podporu z veřejných zdrojů je druhým případem problému. Žadatelé v mnoha případech přistupují k podpoře jako k jediné možné finanční dotaci, od které se až následně bude odvíjet realizovatelnost projektu. V mnoha případech si neuvědomují, že se jedná jen o podporu k připravovanému projektu, který má již určité finanční prostředky zajištěné. Možnosti kombinace jednotlivých veřejných podpor v ČR a EU byla hlavním tématem práce. Ta pojednává také o tom, kde mohou žadatelé žádat o podporu, kterých filmových projektů se to týká, a jakou mají konkrétní projekty úspěšnost v čerpání finančních prostředků. Poukázal jsem na konkrétní praxi při přidělování podpor, kdy ve většině případů existuje snaha zavděčit se co nejširší vrstvě diváků, s cílem dosáhnout co možná největší sledovanosti, mnohdy na úkor kvality filmu.

Z výsledného porovnání je zřejmé, že např. SFPRČK je zaplavován žádostmi o podporu, a v některých případech vydává jen malé částky, aby uspokojil většinu žadatelů. Evropské fondy jdou jinou cestou, a jen několik kvalitních projektů podporují výrazně vyššími částkami. Žadatelé z ČR bohužel plně nevyužívají možnosti na příspěvky, jako jiné evropské státy. Například pro pomoc při žádostech z evropského programu MEDIA byla v mnoha státech zřízena pobočka Mediadesk. Tematicky by tak mohla vzniknout doplňující práce, která by popisovala, jakým způsobem pobočky pracují, jak pomáhají žadatelům při žádostech, a jak se pobočky liší v jiných evropských státech.

Rok 2012 bude rokem změn v systému podpory filmové kultury. Pravděpodobně nejvýraznější změnou bude schválení nového zákona o audiovizi, který zásadně změní podmínky financování SFPRČK, a tím nepřímo ovlivnění i další veřejné zdroje v ČR, které film podporují. Z toho důvodu bude nanejvýš zajímavé sledovat, jak tyto změny ovlivní celou filmovou kulturu v ČR.

7. Resumé

Přínos filmové kultury pro ekonomický a sociální rozvoj země byl v České republice dlouhá léta opomíjen. Teprve po přijetí fungujících systémů státní podpory filmu v okolních zemích a meziročním poklesu výroby českých filmů a zahraniční produkce v České republice, si vláda ČR uvědomila nutnost zavedení nové metodiky, legislativní ochrany a podpory aktivit souvisejících s kinematografií. Práce popisuje, jak jsou nastaveny systémy podpory v roce 2011 (s přesahy do let 2010 a 2012), a za jakých podmínek je možné z těchto systému čerpat finanční podporu na konkrétní filmové projekty.

Přímý vliv na českou filmovou kulturu má Ministerstvo kultury prostřednictvím Státního fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie. Fond podporuje zejména oblasti vývoje, výroby, distribuce a propagace filmů. Dále mohou být podpořeny filmové festivaly a přehlídky, technická modernizace kin nebo publikační činnost. Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie není jedinou institucí, kterou mohou zájemci žádat o podporu. Stěžejním tématem práce je především srovnání systémů podpory filmového průmyslu z fondů, nadací a programů v České republice a Evropské unii. Systémy jsou vzájemně porovnávány podle aplikovatelnosti jimi nabízených grantů na jednotlivé fáze výroby filmu a podle přiznaných finančních prostředků produkcí. Práce popisuje i sekundární vliv podpory filmové kultury, kdy je ovlivněna celá řada dalších problematik (nezaměstnanost) a odvětví (turistika).

V roce 2010 byl spuštěn Program podpory filmového průmyslu, který je určen filmovým producentům v České republice i v zahraničí. Program rozšířil do té doby výhradně přímou podporu formou účelové dotace nebo vratné půjčky o podporu nepřímou v podobě podpory daňové. Práce vyhodnocuje fungování programu, a na konkrétních příkladech ukazuje výhody, které z podpořených filmových projektů plynou pro stát.

Abstract

In the Czech Republic, the beneficial impact of film culture on the economy and social development of the country had been neglected for many years. Only after the adoption of the functional systems of state funded film support in surrounding countries and the statistical decrease in the number of both Czech and international film productions in the Czech republic, had the Czech government realized the necessity of introducing new methods of film production support, such as legislative protection and support of film industry related activities. This thesis describes the way these supportive systems are functioning in the year 2011 (with some data describing the situation in both 2010 and 2012) and under which circumstances is it possible to apply for the grants for the specific film related projects.

The Ministry of Culture has a direct influence on the Czech film culture through the State Fund for Support and Development of the Czech Cinematography. The fund supports particularly the areas of film development, production, distribution and propagation. Film festivals and exhibitions, technical modernization of film theatres or film-related publications are also eligible candidates for the grant. However, the State Fund for Support and Development of the Czech Cinematography is not the only institution, which offers such support – the main focus of this thesis is the comparison of film production supporting systems of various funds, foundations and projects in both Czech Republic and European Union. The systems are compared with each other according to the applicability of their grants to various phases of film production (production, distribution, etc.) and according to their financial budgets.

The Film Industry Support Program for film producers both in the Czech Republic and abroad was launched in 2010. This program added a new method of indirect support (via the tax support) to the already functioning direct support for film industry. One of the aims of this thesis is the evaluation of this specific program, while showing the specific instances, through which the Czech Republic financially benefits from the supported film projects.

Resümee

Der Beitrag der Filmkultur für die ökonomische und soziale Entwicklung des Landes wurde in der Tschechischen Republik viele Jahre unterlassen. Erst nach der Annahme von fungierenden Systemen der Filmunterstützung vom Staat und dem zwischenjährigen Produktionsrückgang der tschechischen Filme wie auch der Auslandsproduktion in der Tschechischen Republik, wurde sich die tschechische Regierung bewusst, dass es nötig ist, eine neue Methodik, eine legislative Schutz und die Unterstützung mit der Kinematographie zusammenhängenden Aktivitäten einzuführen. Die Arbeit beschreibt, wie die Unterstützungssysteme im Jahre 2011 eingestellt sind (mit dem Überstehen in Jahre 2010 und 2012), und unter welchen Bedingungen ist es möglich von diesen Systemen die Finanzunterstützung für konkrete Filmprojekte zu schöpfen.

Der direkte Einfluss auf die Filmkultur übt das Kulturministerium durch den Staatsfonds für die Unterstützung und die Entwicklung der tschechischen Kinematographie aus. Der Fonds unterstützt vor allem die Bereiche der Entwicklung, der Produktion, der Distribution und der Werbung von Filmen. Weiter können auch die Filmfestivals, die Filmschauen, die technische Kinomodernisierung oder die Publikationstätigkeit unterstützt werden. Der Staatsfonds für die Unterstützung und die Entwicklung der tschechischen Kinematographie stellt nicht die einzige Institution dar, wo die Interessenten die Förderung beantragen können. Das Hauptthema der Arbeit stellt vor allem der Vergleich der Unterstützungssysteme im Bereich der Filmindustrie aus Fonds, Stiftungen und Programmen in der Tschechischen Republik und in der Europäischen Union dar. Die Systeme sind miteinander nach der Applikation von der angebotenen Beihilfe auf einzelne Phasen der Filmproduktion und nach den gestehenden Finanzmitteln der Produktionen verglichen. Die Arbeit beschreibt auch den Sekundäreinfluss der Unterstützung der Filmkultur, wann eine ganze Reihe der anderen Problematiken (Arbeitslosigkeit) und Branchen (Touristik) beeinflusst ist.

Im Jahre 2010 wurde das Programm für die Unterstützung der Filmindustrie in Gang gesetzt, das für die Filmproduzenten in der Tschechischen Republik und im Ausland bestimmt ist. Das Programm hat seine ausschließlich direkte Unterstützung in der Form von Zweckdotation oder Rückkredit um eine indirekte Unterstützung in der Form von Steuerförderung verbreitet. Die Arbeit wertet das Programmfungieren aus und zeigt auf den konkreten Beispielen die Vorteile, die von den untergestützten Filmprojekten für den Staat sich ergeben.

8. Zdroje

8.1. Literatura

BERGAN, Ronald (2008): *Film - Velký ilustrovaný průvodce*. Slovart. ISBN: 978-80-7391-136-2.

DANIELIS, Aleš (2007): *Česká filmová distribuce po roce 1989*. Illuminace, 19, č. 1(65).

DANIELIS, Aleš. (2010): *Rok změny/Česká filmová distribuce 2009*. 21. 3. 2010. Cinepur. Roč. 68.

DOČEKAL, Radomír (2006): *Investiční pobídky pro filmový průmysl / Proč podporovat filmový průmysl?* Cinepur, 14, č. 47, s. 19.

DVOŘÁKOVÁ, Tereza – BORO VAN, Aleš, aj. (2006a): *Potřebujeme zákon o kinematografii?* Anketa. Cinepur, 14, č. 47, s. 32-35.

DVOŘÁKOVÁ, Tereza (2006b): *O českém filmovém centru a absenci kulturní politiky*. Cinepur, 14, č. 47.

HALADA, Andrej (1997): *Český film devadesátých let: Od Tankového praporu ke Koljovi*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-251-0.

HOLÝ, Zdeněk (2006): *Zákon o kinematografii / Úvod k tématu*. Cinepur, 47.

JACKELOVÁ, Anne (2007): *Evropský filmový průmysl*. Illuminace, 19, č. 1(65), s. 5-51.

JANEČEK, Vít (2006): *Vyobcování kinematografie z kultury / a co s tím?* Cinepur, 14, č. 47, s. 16-17.

KINKALOVÁ, Barbora (2006): *Současná situace českého experimentálního filmu / podpora a zdroje financování*. Cinepur, 14, č. 47.

PASEKOVÁ, Lucie (2011): *Fenomén multikino*. Brno. Masarykova univerzita v Brně. <http://is.muni.cz/th/179892/ff_m/Multikina_diplomova_prace.txt>. (cit. 22. 4. 2012)

SZCZEPANIK, Petr (2004): *Nová filmová historie: analogie současného myšlení o dějinách kinematografie a audiovizuální kultury*. Praha: Hermann & synové.

THOMPSONOVÁ, Kristin – BORDWELL, David (2007): *Dějiny filmu. Přehled světové kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění. ISBN 978-80-7331-091-2.

8.2. Články

(1997): *Evropská úmluva o filmové koprodukcí*. MK. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=248>>.

(2002): *Sdělení Komise radě, Evropskému parlamentu, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k některým právním aspektům týkajících se kinematografických děl a jiných audiovizuálních děl*. Úřední věstník. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ppfp.cz/clanky/dokumenty.html>>.

(2009): *Radnice Prahy 1 chce zprůhlednit pravidla pro filmová natáčení v centru*. Pražský deník, str. 2. [online, cit. 20. dubna 2012]. Dostupné z <<http://www.praha1.cz/cps/napsali-onas-3862.html>>.

(2011): *Citroen na plac*. Magazín Citroen. Roč. 11., str. 15. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.citroen-magazin.cz/pdf/521_cm_1_2011.pdf>.

(2012): *Norové natáčeji na Pernštejně svou pohádku roku*. Tisková zpráva Czechtourism [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.czechtourism.cz/tiskove-zpravy/norove-nataceji-na-pernstejne-svou-pohadku-roku.html>>.

AB. (2011): *Prahu navštívilo v roce 2010 o 400 tisíc lidí více než o rok dříve*. Idnes.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://praha.idnes.cz/prahu-navstivilo-v-roce-2010-o-400-tisic-lidi-vice-nez-o-rok-drive-prs-/praha-zpravy.aspx?c=A110228_160927_praha-zpravy_ab>.

Bláhová, Jindřiška. (2012): *Filmaři stojí frontu na Česko. Nejspíš marně*. Hospodářské noviny, str. 14. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://www.scribd.com/doc/87350781/Zpravy-z-%C4%8Deske-kultury-za-posledni-t%C3%BDden-B%C5%99ezen-Duben-2012#outer_page_11>.

ČTK. (2001): *Praha má největší středoevropský ateliér*. Idnes.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://kultura.idnes.cz/praha-ma-nejvetsi-stredoevropsky-filmovy-atelier-fsz-/filmvideo.aspx?c=A011129_164646_filmvideo_kne>.

ČTK. (2006) *Vratné lahve míří do kin*. Týden.cz [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://m.tyden.cz/rubriky/kultura/film/vratne-lahve-miri-do-kin_4450.html>.

ČTK. (2011): *Brad Pitt bude zklamaný, na filmové pobídky půjde asi jen 300 milionů*. Idnes.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <http://kultura.idnes.cz/brad-pitt-bude-zklamany-na-filmove-pobidky-pujde-asi-jen-300-milionu-1cd-/filmvideo.aspx?c=A111004_125549_filmvideo_tt>.

ČTK. (2011): *Saxána a Lexikon kouzel*. České noviny.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.ceskenoviny.cz/kultura/film/zpravy/saxana-a-lexikon-kouzel/677670>>.

ČTK. (2012): *Víc peněz pro filmový průmysl a práce pro Čechy*. Respekt.cz [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://respekt.ihned.cz/respekt-dj/c1-55219980-dj-ctvrtek-29-3-2012>>.

Dědečková, Jana. (2010): *Jiří Svoboda: Důsledek volných pravidel*. Virtually. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://virtually.cz/archiv.php/a.map?art=6252>>.

Hrubá, Petra. (2012): *Deset českých kin nabídne přímý přenos koncertu mezzosopranistky Magdaleny Kožené*. Mediafax.cz [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mediafax.cz/kultura/3998799-Deset-ceskych-kin-nabidne-primy-prenos-koncertu-mezzosopranistky-Magdaleny-Kozene>>.

Chromý, Adam. (2009): *Pro natáčení v centru Prahy existují jednotná pravidla*. Mediafax. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.mediafax.cz/regiony/2941647-Pro-nataceni-v-centru-Prahy-existuji-jednotna-pravidla>>.

Kopečková, Zuzana (2008): *Eurimages - Malá, nejistá, náročná, ale přece možnost*. Strategie.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://strategie.e15.cz/prilohy/marketing-magazin/eurimages-mala-nejista-narocna-ale-prece-moznost-469027>>. (cit. 17. 3. 2012).

Mediadesk. (2011): *Evropští filmaři chtějí vyšší rozpočet na program MEDIA*. Proculture. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.proculture.cz/cultureinfo/evropska-unie/evropsti-filmari-chteji-vyssi-rozpocet-na-program-media-2768.html>>.

Vydrová, Michaela. (2008): *Natália Ostrouchova: Čeští filmaři dostali z evropské kasy už 150 milionů korun*. Podnikatel.cz. [online, cit. 20. 4. 2012]. Dostupné z <<http://www.podnikatel.cz/clanky/cesti-filmari-dostali-z-eu-150-milionu-korun/>>.

8.3. Dokumenty MK ČR

Digitalizace kin v ČR. Informace o přechodu na digitální projekci obrazu a zvuku. www.mkcr.cz> (cit. 13. 4. 2012).

Dodatek k Programu podpory filmového průmyslu www.ppfp.cz> (cit. 1. 3. 2012).

Evropská úmluva o filmové koprodukcii www.mkcr.cz> (cit. 11. 5. 2012).

FIALA, Richard (2005): Česká kinematografie v období let 1989-2005 a Teze pro jednání o Konceptci účinnější podpory umění 2007-2013. MK ČR.
<<http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#film>> (cit. 13. 4. 2012).

Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011 - 2016
<www.mkcr.cz> (cit. 10. 5. 2012).

OPĚLA, Vladimír (2005): Doplnující informace a připomínky k textu a tezím R. Fialy. Národní filmový archiv.
<[http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#filmPracovní skupina](http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#filmPracovní%20skupina)> (cit. 4. 5. 2012).

Právní předpisy pro oblast audiovize
<www.mkcr.cz> (cit. 3. 5. 2012).

Podpořené projekty
<www.mkcr.cz> (cit. 15. 2. 2012).

Program podpory filmového průmyslu
<www.pfp.cz> (cit. 8. 2. 2012).

Přechod na digitální projekce obrazu a zvuku - digitalizace kin
<www.mkcr.cz> (cit. 9. 5. 2012).

Příkaz ministra kultury, kterým se vydávají Pravidla upřesňující poskytování dotací podle Programu podpory filmového průmyslu
<www.pfp.cz> (cit. 10. 5. 2012).

Sdělení o filmu / Cinema Communication
<www.pfp.cz> (cit. 22. 3. 2012).

Studie ekonomického vlivu filmového průmyslu v České republice. Závěrečná zpráva - shrnutí. Olsberg/SPI: březen 2006.
<<http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=96#film>> (cit. 20. 2. 2012).

Tiskové zprávy z fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie
<www.mkcr.cz> (cit. 21. 3. 2012).

Usnesení vlády České republiky ze dne 31. května 2006 č. 676 o Konceptci účinnější podpory umění na léta 2007 - 2013.
<www.mkcr.cz> (cit. 10. 5. 2012).

Vládní návrh zákona o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi)
<www.mkcr.cz> (cit. 2. 2. 2012).

Vyhodnocení Programu podpory filmového průmyslu za rok 2010
<www.ppfp.cz> (cit. 1. 5. 2012).

Výroční zprávy a rozpočty
<www.mkcr.cz> (cit. 11. 5. 2012).

Výsledky výběrového dotačního řízení OMA
<www.mkcr.cz> (cit. 11. 5. 2012).

Zprávy o české kinematografii 2008 – 2011.
<www.mkcr.cz> (cit. 11. 5. 2012).

8.4. On-line zdroje

Box office Mojo
<<http://boxofficemojo.com/>>

Česká televize
<www.ceskatelevize.cz>

České filmové centrum
<<http://filmcenter.cz/cz/homepage>>

Česko-Slovenská filmová databáze
<<http://www.csfd.cz/>>

Digitální kino
<<http://www.digitalnikino.cz/>>

Eurimages
<http://www.coe.int/t/dg4/eurimages/About/default_en.asp>

European Audiovisual Observatory
<<http://www.obs.coe.int/>>

European Film Promotion
<<http://www.efp-online.com/>>

Filmová nadace RWE & Barrandov Studio
<<http://www.filmovanadace.cz/>>

Ministerstvo kultury České republiky
<<http://www.mkcr.cz/>>

Parlamentní listy
<<http://www.parlamentnilisty.cz/>>

Pro Culture
<<http://www.proculture.cz/>>

Program Media
<<http://www.mediadeskcz.eu/cz/co-je-media/33>>

Program podpory filmového průmyslu
<<http://ufd.cz/>>

Unie filmových distributorů
<<http://ufd.cz/>>

8.5. Seznam citovaných filmů

Alois Nebel (Tomáš Luňák, ČR/DE, 2011)

Arthur a souboj dvou světů (*Arthur et la guerre des deux mondes*, Luc Besson, FR, 2010)

Ať žijí rytíři! (Karel Janák, ČR, 2009)

Autopohádky (Břetislav Pojar, Michal Žabka, Libor Pixa, Jakub Kohák, František Váša, ČR, 2011)

Avatar (*Avatar*, James Cameron, USA/UK, 2009)

Babí léto (Vladimír Michálek, ČR, 2001)

Bathory (Juraj Jakubisko, ČR/SK/HU/UK, 2008)

Borgiové (*The Borgias*, CAN/IRL/HU, 2011)

Česká spojka (*Bad Company*, Joel Schumacher, USA/ČR, 2002)

Čtyři slunce (Bohdan Sláma, ČR, 2012)

Dešťová víla (*Milan Cieslar*, ČR, 2010)

Erotikon (Gustav Machatý, ČSR, 1929)

Fimfárum – do třetice všeho dobrého (Vlasta Pospíšilová, Kristina Dufková, David Súpup, ČR, 2011)

Harry Potter (*Harry Potter and the Sorcerer's Stone*, Chris Columbus, USA/UK, 2001)

Harry Potter a relikvie smrti 1. část (*Harry Potter and the Deathly Hallows: Part 1*, David Yates, UK/USA, 2010)

Hlava, ruce, srdce (David Jařab, ĀR, 2010)

Hlídač č. 47 (Filip Renč, ĀR, 2008)

Hoří má panenka (Miloř Forman, ĀSR/IT, 1967)

Hranaři (Tomáš Zelenka, ĀR, 2011)

Hurá do Afriky (*Konferenz der Tiere*, Holger Tappe, Reinhard Klooss, DE, 2010)

Jánořík-Pravdivá historie (*Janosik: A True Story*, Agnieszka Holland, Kasia Adamik, PL/SK/ĀR, 2009)

Jménem krále! (Petr Nikolaev, ĀR, 2009)

K moři (Karin Babinská, ĀR, 2013)

Katka (Helena Třeřtíková, ĀR, 2009)

Kájínek (Petr Jákl ml., ĀR, 2010)

Kozí příběh - Pověsti staré Prahy (Jan Tománek, ĀR, 2008)

Kuky se vrací (Jan Svěrák, ĀR, 2010)

Kuličky (Olga Dabrowská, ĀR, 2008)

Legenda o Janě (*Die Päpstin*, Sönke Wortmann, DE/UK/IT/ES, 2009)

Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň (*The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe*, Andrew Adamson, USA/UK, 2005)

Letopisy Narnie: Plavba Jitřního poutníka (*The Chronicles of Narnia: Voyage of the Dawn Treader*, Michael Apted, UK, 2010)

Letopisy Narnie: Princ Kaspian (*The Chronicles of Narnia: Prince Caspian*, Andrew Adamson, USA/UK, 2008)

Lidice (Petr Nikolaev, ĀR/SK/PL, 2011)

Markéta Lazarová (Frantiřek Vláčil st., ĀSR, 1967)

Muži v naději (Jiří Vejdělek, ĀR, 2011)

Mamas and Papas (Alice Nellis, ČR, 2010)

Mission: Impossible (*Mission: Impossible*, Brian De Palma, USA, 1996)

Mission: Impossible – Ghost Protocol (*Mission: Impossible - Ghost Protocol*, Brad Bird, USA, 2011)

Malá z rybárny (Jan Balej, ČR, 2012)

Micimutr (Vít Karas, ČR, 2011)

Modrý tygr (Petr Oukropec, ČR/SK/DE, 2011)

Muži v říji (Robert Sedláček, ČR, 2009)

Nevinnost (Jan Hřebejk, ČR, 2011)

Občan Havel (Pavel Koutecký, Miroslav Janek, ČR, 2007)

Občanský průkaz (Ondřej Trojan, ČR, 2010)

Obsluhoval jsem anglického krále (Jiří Menzel, ČR/SK/DE/HU, 2006)

Odcházení (Václav Havel, ČR, 2011)

Peklo s princeznou (Miloslav Šmídmajer, ČR, 2009)

Perfect Days – I ženy mají své dny (Alice Nellis, ČR, 2011)

Pohřešovaný (*Missing*, Steve Shill, Paul A. Edwards, USA, 2012)

Poupata (Zdeněk Jiráský, ČR, 2011)

Princezna a žabák (*The Princess and the Frog*, Ron Clements, John Musker, USA, 2009)

Předčítač (*The Reader*, Stephen Daldry, USA/DE, 2008)

Přežít svůj život (Jan Švankmajer, ČR/SK, 2010)

Robin Hood (*Robin Hood*, Ridley Scott, USA/UK, 2010)

Román pro ženy (Filip Renč, ČR, 2004)

Saxána a Lexikon kouzel (Václav Vorlíček, ČR, 2011)

Sherlock Holmes (*Sherlock Holmes*, Guy Ritchie, USA/DE/UK, 2009)

Tmavomodrý svět (Jan Svěrák, ČR/UK/DE/DK, 2001)

U mě dobrý (Jan Hřebejk, ČR, 2008)

Účastníci zájezdu (Jiří Vejdělek, ČR, 2006)

Václav (Jiří Vejdělek, ČR, 2007)

Vratné láhve (Jan Svěrák, ČR, 2006)

Wichterle (Tomáš Kudrna, ČR, 2005)

Ztraceni v Mnichově (Petr Zelenka, ČR, 2013)

Ženy v pokušení (Jiří Vejdělek, ČR, 2010)

8.5.1. Filmy ve výrobě

Cesta k Vánoční hvězdě

Mongo Noir

Lichožrouti

Leoš 5 ½

Klauni

Jedenáctka

Fair play

Herec Vladimír Pucholt